

HRVATSKI VOJNIK

Broj 449 • 6. lipnja 2014. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

NATJECANJE
ZA NAJSPREMNIJEG
PRIPADNIKA OSRH

**PRVI ZA HRVATSKU
2014.**

RAZGOVOR

general-pukovnik
dr. sc. Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskog
vojnog učilišta

**OD JESENI PRVA GODINA
NOVOG VOJNOG ŠKOLOVANJA**

DANIMA BEZ PREDAHA
kako bi pomogli najugroženijima

HV 052-PV

PADOBRANSKA OBUKA

Tko će postati pripadnikom **BSD-a** bit će
neizvjesno do samoga kraja...

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA 0 2 3 1 4
9 771 336 5000 003

SADRŽAJ

4 DAN OSRH I DAN HKoV-a

Hrvatski vojnici od branitelja i čuvara do graditelja

8 MORH

Pripadnicima MORH-a i OSRH uručena promaknuća, odljicanja, nagrade i pohvale

10 OSRH

Organizirano se nastavlja otklanjanje štete na poplavljenim područjima

12 POSADA ESKADRILE VIŠENAMJENSKIH HELIKOPTERA 91. ZB HRZ-a I PZO-a

Danima bez predaha kako bi pomogli najugroženijima

14 PADOBRANSKA OBUKA

Tko će postati pripadnikom BSD-a bit će neizvjesno do samog kraja...

18 RAZGOVOR

general-pukovnik dr. sc. Slavko BARIĆ, ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta

IMPRESSUM

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Zamjenica glavnog urednika:

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Urednici i novinari:

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),

Petra Kostanjšak (petra.kostanjšak@morph.hr)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com), Andrea Pavlić

Dubravka Marić (dmatic@morph.hr)

Tomislav Brandt, Josip Kopi

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistranska 19, Zagreb

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr

3000 primjeraka

Naslovnicu snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2014.
Novinarski prilози objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA
I IZDAVAŠTVA

DAN OSRH I DAN HKOV-A

"HRVATSKE ORUŽANE SNAGE NA NAJBOLJI NAČIN POKAZUJU DA SE U NJIH ISPLATI ULAGATI I POKAZUJU DA SU SPOSOBNE PROMIŠLJATI KAKO NAJBOLJE DJELOVATI DANAS TE BITI NAJBOLJI SUTRA. U OVE 23 GODINE, OD PRVOG DANA DO DANAS, HRVATSKI NAROD I ORUŽANE SNAGE SU JEDNA I NEDJELJIVA CJELINA," KAZAO JE PREDSJEDNIK RH IVO JOSIPoviĆ

HRVATSKI VOJ od branitelja i

Svečanom akademijom i koncertom u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" 28. svibnja, obilježen je Dan Oružanih snaga RH i Dan HKoV-a te 23. obljetnica utemeljenja hrvatskih Oružanih snaga. Na svečanosti su bili predsjednik RH i vrhovni zapovjednik Ivo Josipović, ministar obrane Ante Kotromanović, načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Drago Lovrić, predstavnici Vlade, Hrvatskog sabora, vjerskih zajednica, akademske zajednice, veleposlanici i članovi diplomatskog zbora, drugi uzvanični i gosti te brojni sadašnji i bivši pripadnici Oružanih snaga.

Predsjednik Josipović čestitao je Dan Oružanih snaga svim sadašnjim i bivšim pripadnicima, braniteljima, invalidima te obiteljima poginulih branitelja. "Vi ste naš ponos. Stvorili ste domovinu, i dugujemo vam zahvalnost", rekao je

MINISTAR OBRANE RH, ANTE KOTROMANOVIĆ

"Iz svega se vidi kako se svaka kuna uložena u Hrvatsku vojsku višestruko isplati i vraća. Naš proračun je drastično pao, ali mi ćemo nastaviti s reformama, ulaganjima u ljude i u njihovo školovanje. Nastavljamo, idemo dalje, i ništa nas neće zaustaviti u održavanju onog povjerenja u HV koje smo stvorili tijekom dosadašnje 23 godine."

podsjećajući da su hrvatske Oružane snage pobjednice u ratu, ali i danas, u miru. "Dostojanstveno i hrabro izborili ste se za slobodu i neovisnost. U mirovnom razdoblju sudjelovali ste u brojnim mirovnim operacijama širom svijeta, a sada vidimo kako ste pobijedili i dalje pobjeđujete elementarnu nepogodu koja nas je zadesila, poplavu." Predsjednik je u svom obraćanju istaknuo kako čvrsto podržava Vladu RH u odluci i nastojanjima da se Oružane snage moderniziraju, bolje opremaju,

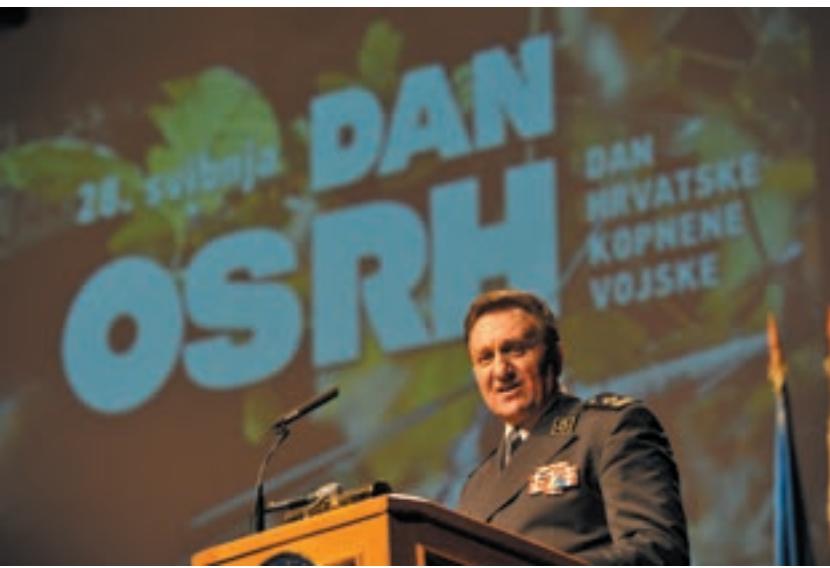
se uključuju u obrazovanje njezinih pripadnika, da se uvjeti života pripadnika OSRH poboljšaju jer "Oružane snage na najbolji način pokazuju da se u njih isplati ulagati." Zahvaljujući na kraju svim bivšim i sadašnjim pripadnicima OSRH, predsjednik Josipović je rekao: "Hrvatske Oružane snage su možda brojem i opremljenosti daleko od vrha, ali svojom kvalitetom, hrabrošću, znanjem i požrtvovnošću, vi ste sam vrh. A ja osjećam veliki ponos i zadovoljstvo što sam vaš vrhovni zapovjednik."

U glazbenom su dijelu Simfonijski puhački orkestar OSRH i Orkestar Mađarskog domobranstva, pod ravnateljem dirigentom bojnika Miroslava Vukovojca-Dugana i pukovnika Tibora Kovacsa, izveli *Mađarski ples* br. 1 J. Brahmsa, Nimrod E. Elgara, Magyar Ver E. Fricsaya te *Licitarsko srce* K. Baranovića, dok je Klapa HRM-a "Sveti Juraj" uz pratnju orkestara izvela *Ne dirajte mi ravnici i Mi smo garda hrvatska*.

NICI čuvara do graditelja

NAČELNIK GLAVNOG STOŽERA OSRH, GENERAL ZBORA DRAGO LOVRić

"Upravo ovih dana naši pripadnici u katastrofalnoj poplavi u Slavoniji svojim požrtvovnim djelovanjem iskazuju one etičke principe i vrijednosti koje baštimo iz Domovinskog rata i pokazuju svima kako se čine prave stvari na pravi način. Nastaviti ćemo i dalje razvijati naše Oružane snage prema potrebama naše zemlje i njezinih građana, a okosnica razvoja i dalje će biti ljudi, pripadnici Oružanih snaga."

I ministar obrane Ante Kotromanić, nakon uvodnog pozdrava okupljenima i čestitke pripadnicima OSRH, posebno se osvrnuo na događanja u Slavoniji i ulogu koju su ondje imali i još uvjek imaju pripadnici Hrvatske vojske. "Ne samo u Slavoniji, nego i u Bosni

i Hercegovini, pripadnici Hrvatske vojske pokazali su sposobnost, solidarnost i veliku hrabrost. Jučer branitelji s puškarna, a danas graditelji. Oni su veliko srce i ponos Hrvatske, i hvala im na tome", rekao je ministar. Zaključio je kako je vojska organizirana i sposobna,

DAN OSRH I DAN HKOV-A

te da je u nju potrebno i dalje ulagati. "Iz svega se vidi kako se svaka kuna uložena u Hrvatsku vojsku višestruko isplati i vraća". Ministar je najavio jačanje amfibijskih i helikopterskih sposobnosti Hrvatske vojske, te daljnje reforme, ulaganje u ljudе i njihovo školovanje. Načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Drago Lovrić, u svom se obraćanju prisjetio povijesnoga postrojavanja prvih postrojbi HV-a, prije 23 godine na stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu.

Uručene su i nagrade trojici prvoplasiranih na natjecanju "Najspremniji vojnik OSRH 2014", a pobjedniku toga natjecanja, nadmaredniku Peri Bertoviću iz Vojnoobavještajne bojne HKoV-a značka i prijelazni pehar

Podsjetio je i na kasnija događanja tijekom Domovinskog rata: akcije, operacije i velike pobjede koje je izvojevala naša vojska. Visoki etički principi, hrabrost, domoljublje i požrtvovnost pobijedili su u Domovinskom ratu, potvrđivali su se u poslijeratnom vremenu, tijekom građenja OSRH i sudjelovanja hrvatskih pripadnika u međunarodnim operacijama mira, a iznova se dokazuju i sada,

Prikazan je i dokumentarni film "OSRH u operacijama NATO-a" proizведен u Samostalnoj službi za odnose s javnošću i izdavaštvo - Odjel multimedijalnih sadržaja MORH-a

U prigodi obilježavanja 23. obljetnice OSRH položeni su vijenci i upaljene svjeće na Gradskom groblju Mirogoj i Krematoriju te je u crkvi Sveti Mati Slobode služena misa za dušica za stradale u Domovinskom ratu. Ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik GS OSRH general zbora Drago Lovrić s izaslanstvom u kojem su bili i zapovednici svih grana OSRH položili su vijence i zapalili svjeće na grobovima ratnih ministara obrane Gojka Šuška i stozernog generala Martina Šegelja te načelnika GS OSRH stožernog generala Zvonimira Červenka i generala zbora Imre Agotića.

Izaslanik Predsjednika RH Zlatko Gareljić, predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko, ministar obrane Ante Kotromanović, ministar branitelja Predrag Matić i načelnik GS-a general zbora Drago Lovrić s

izaslanstvima su položili zajedničke vijence kod spomenika Glas hrvatske žrtve - Zid boli, ispred Grobnice narodnih heroja, kod Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja te na grobu prvog predsjednika RH dr. Franje Tuđmana. Vjenec su položili i na zajedničku grobnicu za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata na Krematoriju.

Misu je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. U propovijedi je generalni vikar Vojnog ordinarijata otac Jakov Mamić istaknuo da su Oružane snage RH tvorac i oslonac suvereniteta, sigurnosti, demokracije i integriteta zemlje, kao i vrijednosti njezinih građana te postojanosti mira. "Pripadnici Oružanih snaga su ponos i nada da nikada neće nestati čovječnosti u hrvatskoga čovjeka", zaključio je.

ZAGREB U DOMOVINSKOM RATU - LICE I NALIČJE RATA

"Zagreb u Domovinskom ratu - lice i naličje rata" naziv je izložbe u MORH-ovojo Galeriji "Zvonimir" priređene u povodu Dana branitelja grada Zagreba, koji se obilježava 30. svibnja, pod geslom "Zajedno u ratu, zajedno u miru", što je i naziv projekta braniteljskih udruga proizlišlih iz zagrebačkih postrojbi i zapovjedništava.

Organizator izložbe je Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata RH, Podružnica grada Zagreba, u suradnji s Odjelom Vojnog muzeja i izložbenih djelatnosti MORH-a i Muzejom policije MUP-a RH te Povijesnom postrojboru "Karlovачki počasni vod ZNG 91".

Izložbom su obuhvaćene ratne fotografije i dio proizvoda hrvatskih branitelja, Braniteljske zadruge "Arka naša", a autori koncepcije izložbe su akademski slikar Antun Krešić i umirovljeni časnik Ivica Matovićević, koji se na otvorenju obratio u ime organizatora.

U ime domaćina okupljene je pozdrovio voditelj Galerije prof. Zoran Batušić, a u prigodnom glazbeno-scenskom programu sudjelovali su dramski

umjetnik Krsto Šarić i KUD Domo-vina iz Zagreba. Prikazan je i kratki dokumentarni film "Tigrova poratna terapija" o umirovljenom časniku i pripadniku Tigrova Vinku Mihaljeviću, koji se također obratio okupljenima, kao i upravitelj Braniteljske zadruge "Arka naša" Zoran Grujić.

"S tematskom izložbom nastojimo potaknuti i razvijati kulturu sjećanja i socijalnu svijest kod ljudi na prinesene žrtve za slobodu hrvatskih državljana. Vjerodostojnim fotografijama prikazujemo stradanje ljudi i razaranje osobne materijalne imovine i kulturne, sakralne i umjetničke baštine", istaknuo je u pozivnici izložbe Bruno Čavić, predsjednik Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata RH, Podružnice grada Zagreba, koji je otvorio izložbu, dodavši: "Mladim naraštajima prenosimo živo svjedočenje o pogubnosti ratnih djelovanja na hrvatskim prostorima tijekom neprijateljske agresije na Republiku Hrvatsku. Šaljemo poruku ljudima dobre volje i mlađim naraštajima o potrebi mira i odgoja za izrastanje u odgovorne ljude znanja, rada i poštovanja."

kada Hrvatska vojska bez predaha spašava ugrožene u elementarnoj nepogodi. "Pripadnici Hrvatske vojske svoju časnu dužnost, hrabrost i sposobnost pokazuju od Slavonije do Afganistana, od Bosne i Hercegovine do Kosova i pokazuju spremnost na humanitarno djelovanje, preuzimanje rizika i brzo donošenje odluka", naglasio je general Lovrić i navio kako će prioritet daljnog razvoja biti balansirani razvoj svih grana OSRH te ulaganje u ljudske potencijale.

Predsjednik Josipović promaknuo je u viši čin ukupno 127 pripadnika OSRH. U čin general-pukovnika promaknut je general-bojnik Dragutin Repinc, u čin general-bojnika promaknut je brigadni general Drago Matanović, u čin brigadnog generala promaknuti su brigadir Blaž Beretin i brigadir Miroslav Kovač dok je u čin komodora promaknut kapetan bojnog broda, Marin Stojić.

Uručene su i nagrade trojici prvoplaširanih na natjecanju "Najspremniji vojnik OSRH 2014", a pobjedniku toga natjecanja, nadnaredniku Peri Bertoviću iz Vojnoobavještajne bojne HKoV-a uručena je značka i prijelazni pehar.

Prikazan je i dokumentarni film "Oružane snage Republike Hrvatske u operacijama NATO-a" proizveden u Samostalnoj službi za odnose s javnošću i izdavaštvo – Odjel multimedijalnih sadržaja MORH-a.

U glazbenom dijelu programa sudjelovali su Simfonijski puhački orkestar OSRH, Orkestar Mađarskog domobranstva i Klapa HRM "Sveti Juraj", a glazbenim programom ravnali su pukovnik Tibor Kovacs i bojnik Miroslav Vukovojac-Dugan.

Posjetitelji su u predvorju velike dvorane mogli razgledati i izložbu vojne opreme hrvatske vojne industrije. ■

VOJNA OPREMA I NAORUŽANJE IZLOŽENO NA ŠRC JARUN

Povodom obilježavanja 23. obljetnice ustrojavanja OSRH 1. lipnja održan je prigodan program na Športsko-rekreativnom centru Jarun u Zagrebu. U sklopu cijelodnevnoga programa građani su mogli razgledati Taktičko-tehnički zbor opreme i naoružanja po-

strojbi OSRH, u kojem su, između ostalog, bili izloženi amfibija, MRAP-ovi, tenkovi, Patrije, helikopteri Mi-171Sh, Bell-206B, mobilni obalni lanseri i drugo. Na standovima za posjetitelje predstavljen je projekt privlačenja osoblja u OSRH, u kojem su sudjelovali i vrhunski sportaši iz redova OSRH, a kao i svake godine pripremljeno je i podijeljeno deset tisuća porćija vojničkoga graha.

Središnji dio proslave, kojem su nazočili i najviši uzvanici, obilježio je letački program u kojem su sudjelovali MiG-ovi 21, helikopteri Mi-8 i Bell 206 te Pilatus PC-9 koji su u skupini po tri izveli formacijski prelet, dok su pripadnici Bojne za specijalna djelovanja HKoV-a izveli padobranske skokove. Usljedio je prikaz radnji u obranama od poplave, čime su pripadnici OSRH pokušali predstaviti posjetiteljima dio aktivnosti koje su provodili i provode tijekom angažmana na poplavljrenom području, a održana je i prikazna vježba "Poslušnost, obrana, napad i detekcija droge i eksploziva službenih pasa" te prikaz ceremonijalnih radnji Počasno-zastitne bojne.

Ministar obrane Ante Kotromanović tom je prigodom kazao kako MORH već duže radi u ograničenim finansijskim resursima, ali je unatoč tome pokrenuto niz promjena i reformi. Istaknuo je i da se nastoji ravnopravno razvijati

sve grane OSRH. Modernizacija aviona i helikoptera, opremanje kopnene vojske borbenim oklopnim vozilima, potpisivanje ugovora o izgradnji pet obalnih ophodnih brodova samo su neki od projekata modernizacije. "Smanjili smo niz troškova, na nabavu smo prošle godine uštedili 120 milijuna kuna i to reinvestiramo u modernizaciju," kazao je ministar obrane.

Predsjednik RH Ivo Josipović naglasio je kako je Hrvatska vojska uvijek u službi narodu i danas je ona moderna oružana sila koja jamči sigurnost nama ali i sudjeluje u međunarodnim operacijama, te možemo biti ponosni na OSRH. "Ministarstvo obrane jedan je od resora koji je vrlo dosljedno smanjio svoj proračun i kapacite, ali ne ispod onoga što je potrebno kako bismo bili sigurni, te da Ministarstvu obrane i OSRH treba čestitati da uz relativno skromnu finansijsku sredstva drži našu vojsku u visokoj borbenoj spremnosti," kazao je Predsjednik.

PRIPADNICIMA MORH-A I OSRH URUČENA PROMAKNUĆA, ODLIKOVANJA, NAGRADE I POHVALE

Odlukama predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika OSRH Ive Josipovića u viši je čin promaknuto 128 časnika, dok je odlukama načelnika GS-a generala zbora Drage Lovrića u viši čin promaknuto ukupno 235 dočasnika OSRH te je dodijeljeno 37 činova skupnika. Od 128 promaknutih časnika, trojica su promaknuta u čin generala, dvojica u viši generalski čin, 61 u viši časnički čin, a 62 u niži časnički čin

Povodom Dana OSRH i Dana Hrvatske kopnene vojske na svečanosti održanoj 28. svibnja u Domu HV-a "Zvonimir", zamjenica ministra obrane Višnja Tafra i načelnik GS OSRH general zbora Drago Lovrić uručili su djelatnicima MORH-a i OSRH izvode iz odluka o promaknućima, nagradama i pohvalama.

Zamjenica ministra obrane čestitala je svim promaknutim i odlikovanim djelatnicima. "Današnja su priznanja dokaz kako je vaš doprinos jačanju obrambenoga sustava doprinos ugledu koji Oružane snage Republike Hrvatske imaju u zemlji i inozemstvu. Očekujem da u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama znanje i sposobnost budu najjače oružje, a kriteriji za napredovanje stručnost, profesionalnost, osposobljenost i nadasve lojalnost," rekla je dodavši kako također želi zahvaliti vojnicima koji se danih bore s poplavama u Slavoniji. "Vojska je i ovom prilikom dokazala da je, uz sve probleme koje

ima, itekako organizirana snaga u državi, koja može ne samo najbrže, nego i najkvalitetnije priskočiti u pomoć," istaknula je Višnja Tafra. Promaknutim, nagrađenim, odlikovanim i pohvaljenim djelatnicima MORH-a i OSRH prigodno se obratio i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić istaknuvši: "Oružane snage Republike Hrvatske mogu biti uspješne i izvršavati svoje zadaće samo ako mi, njihovi pripadnici, ulažemo svoje znanje, sposobnosti i predano služimo domovini kako smo joj služili i u Domovinskom ratu."

Odlukama predsjednika Republike, Redom kneza Branimira s ogrlicom odlikovani su pomoćnik ministra obrane Zoran Drča i hrvatski vojni predstavnik u NATO-u i Europskoj uniji general-pukovnik Mirko Šundov; Redom bana Jelačića odlikovan je načelnik Uprave za komunikacijsko-informacijske sustave brigadir Jasenko Krovinić; Redom hrvat-

Odlukama predsjednika Republike, Redom kneza Branimira s ogrlicom odlikovani su pomoćnik ministra obrane Zoran Drča i hrvatski vojni predstavnik u NATO-u i Europskoj uniji general-pukovnik Mirko Šundov (na fotografiji)

skog trolista odlikovani su brigadir Marijo Sambolec i pukovnik Zdravko Gorupić, a Redom hrvatskog pletera odlikovan je pukovnik Veljko Vukić. Tom je prilikom održana i svečanost ispraćaja u mirovinu viših časnika

kojima je zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH viceadmiral Ante Urlić zahvalio na vjernoj službi domovini. Odao im je priznanje za sve što su postigli te su im uručena odlikovanja i zahvalnice. ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE
LJUDSKIM RESURSIMA**

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje, odnosno upućivanje na dužnost vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti, te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

**INTERNI OGLAS
za popunu dužnosti u MN JHQ Ulm,
Savezna Republika Njemačke**

stožerni časnik za planiranje (Staff Officer Land Planner in Multinational Core Planning Team/Joint Operations Planning Group, Deputy Chief of Staff Operation Directorate), CJ 5 Division, OF-4 – jedan izvršitelj

Obvezni uvjeti:

- VSS
- posebna vojna znanja: ZŠŠ
- osobni čin: pukovnik (KoV)
- znanje engleskog jezika SLP 3332 ili ALCPT 85%
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- dobro poznavanje računalne tehnologije (Microsoft Office)

Poželjni uvjeti:

- iskustvo u obrambenom i operativnom planiranju
- iskustvo u međunarodnim vojnim operacijama

Pored propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za vrijeme obnašanja dužnosti moguća je rasporedivost u područje operacije potpore miru, operacije odgovora na krizu, humanitarne operacije ili druge aktivnosti u inozemstvu.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: srpanj 2014.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sektor upravljanja ljudskim resursima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

Foto: T. BRANDT

Posjet akrogrupi "Krila Oluje"

Humanitarna udruga "Jak kao Jakov" koja skrbi o djeci oboljeloj od malignih bolesti posjetila je 23. svibnja vojarnu "Zemunik", gdje su im domaćini bili piloti akrobatske grupe "Krila Oluje". Prvi je to organiziran zajednički izlet s djecom Udruge "Jak kao Jakov", koja ima štićenike iz cijele Hrvatske. Djeca, kao i članovi Udruge i volonteri nisu skrivali zadovoljstvo i oduševljenje posjetom. Vrijeme u 93. zb proteklo je u druženju s pilotima, djeca su razgledala avione i helikoptere, natjecala se u bacanju papirnatih aviona i uživala u letačkom programu. "Vrlo smo uzbudeni. Oduševljeni smo kako su nas piloti primili i program koji su pripremili za naše velike borce," rekla je predsjednica Udruge Ivančica Rubido. Vođa akrogrupe, bojnik Matija Vrđuka izrazio

je zadovoljstvo što su uspjeli organizirati posjet Udruge "Jak kao Jakov" 93. zb HRZ-a i PZO-a. "Sretni smo što su nam danas ovi hrabri mali ljudi gosti. Oduševljeni su avionima, a možda će neki od njih biti i budući piloti. Kad malo porastu, neka nam se vrate", poručio je bojnik Vrđuka.

Udruga je posjet organizirala u sklopu njihove akcije "Njima za dar", koju provode već četvrtu godinu zaredom, a piloti "Krila Oluje" pružili su im potporu i ohrabrenje u liječenju, oporavku i daljnjem koračanju kroz život. Inače, Udruga je osnovana 2011. godine u spomen na Jakova Rubidija, 13-godišnjeg dječaka koji je bolovao i hrabro se borio protiv teškog oblika leukemije.

L. PARLOV

PILOT STJEPAN JOVIĆ NA DONATORSKOM TELEFONU "HRVATSKA POMAŽE"

Satnik Stjepan Jović, zamjenik zapovjednika Eskadrile transportnih helikoptera (ETH) 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a i kapetan jedne od posada na helikopterima Mi-8 MTV koje su pružale pomoći poplavljениm područjima u Bosni i Hercegovini sudjelovalo je 26. svibnja na humanitarnom koncertu. U pozivnom centru u Splitu javlja se na donatorski telefon za stradale u poplavama u sklopu akcije "Hrvatska pomaže" koja je održana u Zagrebu, Splitu i Rijeci. Nakon javljanja satnik Jović je kazao kako su svi bili iznenadjeni kad su čuli pilota koji je pomagao stanovništvu BiH. "Bilo je jako puno poziva, iz cijele Hrvatske, Hercegovine, Njemačke... Zanimalo ih je kako izgleda Slavonija iz zraka, zahvaljuju Hrvatskoj vojsci za pruženu pomoći i svi su isticali zajedništvo kada je najpotrebnije", iznio je dojmovo nakon javljanja iz pozivnog centra iz hotela Bellevue satnik Jović.

M. KARAČIĆ

ZAVRŠNA KOORDINACIJSKA KONFERENCIJA VJEŽBE SEESIM 14

U vojarni Hrvatskoga vojnog učilišta "Petar Zrinski" 3. lipnja otvorena Završna koordinacijska konferencija vježbe SEESIM 14. Na trodnevnoj konferenciji u radnim su skupinama razrađeni posljednji detalji bitni za uspješnu pripremu i provedbu vježbe. Sudjelovalo je pedesetak predstavnika iz Hrvatske, Bugarske, Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Gruzije, Makedonije, Rumunjske, SAD-a te SEDM-a.

Pozdravnim riječima konferenciju su otvorili supredsjedatelji Upravljačke skupine vježbe, bugarski brigadir Valentin Cvetanov i pukovnik OSRH Krešimir Lukas, izrazivši uvjerenje da će konferencija, kao i sama vježba, biti provedene uspješno. Podsetivši na važnost učinkovite međunarodne suradnje u operacijama odgovora na krize, supredsjedatelji su istaknuli da je ta činjenica došla do izražaja upravo tijekom nedavnih

katastrofalnih poplava koje su pogodile Hrvatsku, BiH i Srbiju.

SEESIM je međunarodna simulacijska računalno podržana vježba koju zajednički, iz povezanih zapovjedničkih mjeseta u lokalnim simulacijskim središtima, provode države članice SEDM-a - Inicijative ministara obrane jugoistočne Europe. Ovo je sedma po redu, održat će se krajem rujna ove godine, a središnja lokacija vježbe bit će Simulacijsko središte Zapovjedništva za obuku i doktrinu Hrvatske kopnene vojske u Zagrebu. Republika Hrvatska je suorganizator vježbe s Republikom Bugarskom. Cilj vježbe je da mjerodavne vojne i civilne strukture u članicama SEDM-a simuliranim scenarijem uvježbaju zajedničke procedure odgovora na krize izazvane ljudskim ili prirodnim djelovanjem.

D. VLAHOVIĆ

Ljudi su izgubili pojam o vremenu. Dok razgovaramo, pitaju usput: "A koji je danas dan?" Vrijeme računaju nekom drugom matematikom - na ono prije poplave u ovo sad, otkako je potopilo njihov svijet. "Sedamnaesti je dan otkako je došlo zlo," kaže povijena, sijeda starica u gumenim čizmama i sa žutim, gumenim rukavicama na rukama, naslonjena na zid kuće. Kad joj netko prolazeći cestom dovikne "Dobar dan!", pogleda ga, lagano klima glavom i mrmlja: "A jest, baš je dobar..."

OSRH

ORGANIZIRANO SE NASTAVLJA NA POPLAVLJE

TEČE TREĆI TJEDAN OD PUCANJA NASIPA U RAJEVU SELU. PRIPADNICI HRVATSKE VOJSKE NA TERENU SU ANGAŽIRANI NA DEKONTAMINACIJI LJUDI I VOZILA, VETERINARSKOM NADZORU, IZVLAČENJU I ZBRINJAVANJU UGINULIH ŽIVOTINJA, INŽENJERIJSKIM RADOVIMA I GRADNJI PRIVREMENOG MOSTA U OTOČKIM VIROVIMA TE PRIPREMI I PODJELI OBROKA CIVILNOM STANOVNIŠTVU. POSLA IMA PUNO, ALI NEMA IZNENAĐENJA – PLANSKI I ORGANIZIRANO NASTAVLJAJU SE AKTIVNOSTI DA SE ŠTETE ŠTO BRŽE I ŠTO BOLJE OTKLONE...

Bilo je rano jutro početkom lipnja kad je novinarska ekipa Hrvatskog vojnika došla u Županju. U šatoru smo zatekli brigadnog generala Matu Pađena, zamjenika načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga i zapovjednika Operativnog zapovjedništva koje zapovjeda operacijom. Uobičajeno jutro pod šatorom, jedno od onih kakva su zaredala zadnjih tjedana: generala Pađen i tim njegovih najbližih suradnika zagledani u po stolu rasprostrte zemljovide, prigušen zvuk uređaja za vezu, pristižu informacije sa svih dijelova kontroliranog područja, dogovaraju se sljedeći koraci. Teče treći tjedan od pucanja nasipa u Rajevu Selu. Posla ima puno, radi se, ali nema iznenađenja – sve su to očekivane posljedice katastrofe, ali usustavljeni, planske i organi-

zirane aktivnosti služe da se štete što brže i što bolje otklone. Zbog poplava koje su pogodile Slavoniju, Oružane snage su već 16. svibnja ustrojile tri protupoplavna NOS-a s 495 pripadnika te potrebnom tehnikom za pružanje pomoći civilnim institucijama i stanovništvu Požeško-slavonske, Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske županije. Na području Vukovarsko-srijemske županije, u Račinovcima, Gurji i Rajevu Selu, u prvom je naletu od 16. do 18. svibnja evakuirano 518 mještana, a poslije se taj broj popeo na 3255. Pripadnici OSRH samo su prvog dana pijeskom napunili 16 500 vreća za izgradnju zecjih nasipa, a ukupno su ih napunili i ugradili više od 219 000. Kad je 17. svibnja došlo do probroja nasipa na dvama mjestima, kod

Nakon prvih, hitnih intervencija u evakuaciji i spašavanju ljudi; nakon gradnje nasipa, prednasipa i borbe s vodom koja je nadirala, pripadnici OSRH nastavili su sanirati štete, osposobljavati prometnice i uspostavljati onu razinu reda i sigurnosti bez koje nema povratka u normalan život

Lada PULJIZEVIĆ, snimili Josip KOPI, Tomislav BRANDT

OTKLANJANJE ŠTETE NIM PODRUČJIMA

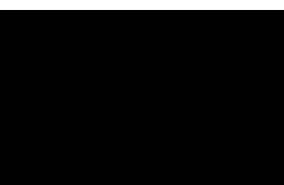
Rajeva Sela i Račinovaca, Oružane snage opet su bile na prvoj crti obrane. Na ugroženo je područje upućeno dodatnih 500 pripadnika, a ukupno ih je u izvršavanju najrazličitijih zadataća u akciji spašavanja bilo 1057. Prema službenim podacima, do kraja svibnja u organizaciji i provedbi pomoći korišteno je 96 motornih vozila, 12 čamaca, 11 sanitetskih vozila, šest inženjerijskih strojeva, tri amfibije, tri transportna helikoptera, četiri cisterne za gorivo, pet cisterni za vodu te tri poljske kuhanje razmještene na lokacijama Cerna, Otok i Gradište u kojima je svakog dana pripremljeno i podijeljeno oko 1600 obroka, ukupno oko 20 100 obroka ugroženom stanovništvu.

Nakon prvih, hitnih intervencija u evakuaciji i spašavanju ljudi; nakon gradnje nasipa, prednasipa i borbe s vodom koja je nadirala, pripadnici OSRH nastavili su sanirati štete, osposobljavati prometnice i uspostavljati onu razinu reda i sigurnosti bez koje nema povratka u normalan život. Tako su evakuirali 3597 komada krupne stoke, nebrojenu sitnu stoku i ostale životinje, izvučeno je više od

700 uginulih životinja. Za potrebe traganja, spašavanja i izviđanja poplavljene područje iz zraka angažirana su dva transportna helikoptera Mi-8 MTV1 koja su poletjela 76 puta i u zraku provela gotovo 42 sata. Do stavljanja je voda, sanitare su ceste i mostovi, prevozeno je i distribuirano gorivo, a tri vozila OSRH su samo od 19. do 28. svibnja u 24 navrata prevozila hranu, odjeću, obuću, higijenske potrepštine i ostalu pomoć iz Zagreba na šire poplavljeno područje. Zbog opasnosti od zaraza koje se znaju javljati kao posljedica prirodnih katastrofa, angažirano je pet epidemioloških timova, dva tima za provedbu DDD mjera, tim za asanaciju terena, a Oružane snage su ustrojile i dvije dekontaminacijske postaje (Rajevi Selo – ZIB i Gunja – Velebit). Pripadnici OSRH na terenu su angažirani na dekontaminaciji ljudi i vozila, veterinarskom nadzoru, izvlačenju i zbrinjavanju uginulih životinja, inženjerijskim radovima i gradnjom privremenog mosta u Otočkim virovima, pripremi i podjeli obroka civilnom stanovništvu. Vojnički precizan, miran i jasan, brigadni general Mate Pađen,

zapovjednik Operativnog zapovjedništva, najavljuje daljnje smanjivanje broja pripadnika Oružanih snaga uključenih u zadaće pomaganja u poplavljenum područjima. Smanjenje broja ne znači, međutim, i prestanak pomaganja jer je riječ o drugoj vrsti i opsegu potrebnih poslova u kojima će i dalje sudjelovati. Na kraju je rekao: "Osobno i ljudski jako sam zadovoljan onim što je Hrvatska vojska ovdje pokazala i ponosim se onim što je svaki njezin pripadnik od sebe dao. Hrvatska vojska pokazala je i ovaj put da je pripremljena, spremna pomoći civilnom stanovništvu, da će sve svoje sposobnosti i znanja u najkraćem vremenu staviti na raspolaganje onima kojima to treba. Za to se obučavamo, zato smo tu – i, iskreno govoreći, mislim da nitko osim Hrvatske vojske nije u stanju tako brzo i spremno odgovoriti na takve situacije. Uostalom, to se i pokazalo, jer mi smo u roku od dva sata od događaja već bili na terenu, u zoni operacije. Mnogo je elemenata koje bih sada mogao nabrajati, ali svi upućuju na jedno: Hrvatska vojska je sposobna i može, osim na ratne, spremno odgovoriti i na ovakve izazove." ■

Neki su, sasvim malo povišeni dijelovi naselja gotovo netaknuti poplavom, a svega stotinjak metara dalje tragovi su vodene stihije koja je u svojoj silini mlješala ciglene zidove, svijala željezne ograde i drobila automobile. Ljudi koje susrećemo uglavnom nisu dio života ovog slavonskog mjesta: vojska, vatrogasci, veterinari, skupine koje čiste, raščišćavaju i odvoze otpad, ljudi koji spašavaju životinje, otaklanjuju strvine, volonteri došli odasvud. Svi oni čine sve što mogu da zlo bude što manje i da se njegovi ružni tragovi što prije izbrišu. Ali, onih koji su život mjesta, njih nema. Nema mirisa ručkova, dječje trke, poštara, rublja koji se suši, nema ljudi. Evakuirani su, privremeno smješteni negdje drugdje. Njihove kuće se sad, širom otvorenih prozora i vrata, suše na lipanjском podnevnom suncu, a stvari su izbacane na velikim gomilama koje će biti odvezene na otpad. Na cesti je gotovo ispred svake kuće gomila. Na hrpi svega, ispred plave kuće desno, tenisice su velike, muške, i tenisice plave, sasvim male, papuče s cvjetićima, plastični bicikl bez pedala, mikrovalna pećnica, dječji krevetić, kauč, veliki lonac. I nigdje nikoga. Tek, na krovu plave kuće, iz velikog gnijezda, uznenimireno klepetanje i izvirivanje glava dviju roda.

POSADA ESKADRILE VIŠENAMJENSKIH HELIKOPTERA 91. ZB HRZ-A I PZO-A

DANIMA BEZ PRE POMOGLI NA

Kad su stigli, vodena je stihija nemilice uništavala sve što joj se našlo na putu. Kuće u vodi do krova, neke i potpuno potopljene, ljudi koji se probijaju kroz vodu, žele još nešto spasiti...a znaju da je preostalo samo izvući živu glavu. Vide helikopter. U svoj toj muci mašu posadi. Znaju da su tu kako bi im pomogli...

Satnik Bernard Bartoluci, natporučnik Franjo Mrkša i nadnarednici Gordan Kovačić i Nenad Koletić jedna je od posada Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zb koja je odrnah u prvim danima ove neslućene i neviđene katastrofe koja je pogodila Slavoniju, upućena na poplavom pogodenju područja. Zadaća im je bila nadziranje poplavljениh područja iz zraka i u slučaju potrebe izvlačenje ljudi na potezu uz Savu istočno od Županje prema granici sa Srbijom iz mjesta Gunja, Rajevo Selo, Bošnjaci, Račinovci... Kad su stigli, nasipi su već bili probijeni, a vodena je stihija nemilice uništavala sve što joj se našlo na putu. Kuće u vodi do krova, neke i potpuno potopljene, ljudi koji se probijaju kroz vodu. Čini se kao da žele još nešto spasiti. Samo još nešto. Znaju da spasa više nema i da je preostalo samo izvući živu glavu. Vide helikopter. U svoj toj muci mašu posadi. Znaju da su tu kako bi im pomognuli. Sigurni su. Životinje nemoćne. U strahu izbezumljeno tumaraju okolo. Ceste koje su vidjeli u prvom izviđanju više ne postoje. Kroz vodu se probijaju kopnene snage Hrvatske vojske, amfibije, čamci, vozila. Evakuiraju stanovništvo. Ljudi znaju da moraju ići, ali ne daju se.

Uništeni su im domovi. Domovi tisuća obitelji. Sve smo to, kaže nam satnik Bartoluci, s nevjericom promatrati tijekom izviđanja. Nemoguće je to riječima opisati. I kad vidite svojim očima, ne možete vjerovati, kažu nam.

Letjeli su na požarištima, traganju i spašavanju, medicinskim letovirima, i na poplavama prošle godine... ali to kako

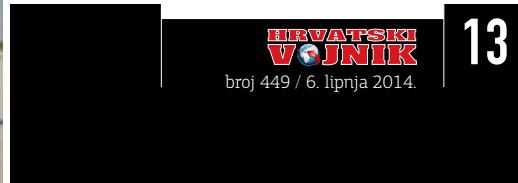
je voda iz minute u minutu uništavala sve pred sobom ne da se usporediti ni sa čime što su do sada vidjeli. "Bilo je zastrašujuće. Brutalno," govori nam satnik Bartoluci još uvijek s nevjericom. "Kad vidite ne jednu nego desetke poplavljenih kuća, neke i srušene od siline vode, ne možete ostati ravnodušni. Kad samo zamislis koliko su se ti ljudi iz generacije u generaciju mučili kako bi stvorili svoje domove bez kojih su ostali, ne u nekoliko dana nego u nekoliko sati, zgroziš se. Uništen je njihov cjeleživotni trud. Svi smo bili zapunjani", kaže Nenad. Na svakom izviđanju u helikopteru su bili i izvidnici iz Gardijske oklopno-mehanizirane brigade osposobljeni za izvlačenje ljudi. Baza im je bila u Županiji na igralištu, vrlo blizu Save. Kako je i ondje prijetilo probijanje nasipa, kad nisu bili u zraku, morali su dežurati pokraj helikoptera kako bi u slučaju da se Sava otme kontroli mogli odrnah dignuti helikopter. Morali su, kažu, preuzeti taj rizik jer je bilo nužno biti što bliže najteže pogodenim područjima kako bi mogli što brže reagirati. Tijekom noći bili su u vojarnti "Bosut" u Vinkovcima. Satnik Bartoluci kaže i kako je koordinacijski bilo sve vrlo dobro odrađeno. Posebno zahvaljuje satniku Mariju Maslovu iz Gardijske oklopno-mehanizirane brigade koji je koordinirao akcije s posadom. Odličan je praktičar i definitivno prava osoba za zadaću koju je obavljao.

Natporučnika Mrkšu posebno je dojmo slavonski neslomljivi duh. Radili su kaže i po tri- četiri dana bez odmora, predaha, sna. "Tako su i izvidnici

koji su bili s nama u helikopteru, čim bi završili smjeru, odlazili punuti vreće s pijeskom." Ljudi su od umora, kaže nadnarednik Koletić, jedva stajali na nogama, ali nije bilo nervoze. U svoj toj nedaći koja ih je zadesila, umorni, ispačeni, stanovništvo se brinulo imaju li piloti i tehničari sve što trebaju. Bili su puni zahvalnosti. "Dočekali su nas kao heroje iako smo mi samo radili svoj posao", kaže natporučnik Mrkša. Nisu tražili zahvalu. Bili su sretni jer mogu pomoći. A baš je tih dana u Eskadrili višenamjenskih helikoptera bila velika gužva. U bazi je bilo mnogo letačkih aktivnosti, posada satnika Bartolucija bila je u Češkoj na obuci za Afganistan, a imali su i neuobičajeno mnogo medicinskih letova tako da su svi u Eskadrili bili "u zraku". No, zapovjednik Eskadrile bojnik Saša Crnec učinio je sve kako bi u svakom trenutku imao spremnu posadu za angažman na poplavljanim područjima. Sve letačko osoblje Eskadrile višenamjenskih helikoptera odrnah i bezrezervno je bilo spremno za intervenciju. Cijela Hrvatska se ujedinila i pomažu da se, koliko je to uopće moguće, svim koji su pogodeni poplavama lakše nose s tragedijom koja ih je snašla. "Svi", kaže natporučnik Mrkša, "i nadalje trebamo pomagati jer su posljedice ove katastrofe goleme".

I dok su se ljudi, kad je ova helikopterska posada bila u Slavoniji, borili s vodom, sad se bore s posljedicama koje je ona iza sebe ostavila. Pripadnici Oružanih snaga i dalje su na terenu i ostat će dokle god bude potrebno, kako bi omogućili da se ljudi što prije vrate svojim domovima. ■

Priredila Leida PARLOV, snimio satnik Bernard BARTOLUCI

DAHA KAKO BI JUGROŽENIJIMA

Foto: T. BRANDT

Satnik Bernard Bartoluci, natporučnik Franjo Mrkša i nadnarednici Gordan Kovačić i Nenad Koletić jedna je od posada Eskadrele višenamjenskih helikoptera 91. zb koja je odmah u prvim danima ove neslućene i nevidene katastrofe koja je pogodila Slavoniju, upućena na poplavom pogodena područja

PADOBRANSKA OBUKA

NA SPORTSKOME AERODROMU U SINJU U DRUGOJ JE POLOVINI SVIBNJA DVADESETAK KANDIDATA ZA PRIPADNIKE BSD-A PROLAZILO PRAKTIČNI DIO PADOBRANSKE OBUKE, JEDNE OD FAZA TEMELJNE OBUKE ZA SPECIJALNA DJELOVANJA KOJA JE OVE GODINE POPRIMILA NOVU DIMENZIJU. SVE JE RAĐENO S CILJEM DA NA ZAVRŠNI DIO OBUKE (*CMDMANDO*) DOĐE KOMPLETAN VOJNIK, PSIHIČKI I FIZIČKI SPREMAN I SA SVIM POTREBNIM ZNANJIMA...

TKO ĆE POSTATI PR BIT ĆE NEIZVJESNO

Prvi dočasnik BSD-a stožerni narednik Hrvoje Kranjčina, zamjenik zapovjednika BSD-a bojnik Mirko Bošnjak i časnički namjesnik Vlatko Menalo, zapovjednik Desetine za obuku

BOJNIK MIRKO BOŠNJAK,
ZAMJENIK ZAPOVJEDNIKA BSD-a

U izradi novog koncepta obuke sudjelovalo je i zamjenik zapovjednika BSD-a bojnik Mirko Bošnjak. "Zasad smo iznimno zadovoljni. Na obuku nam dolaze pripadnici mnogih postrojbi OSRH, s različitim razinama znanja i različitim psihofizičkim sposobnostima. Cilj nam je novim modelom obuke svim kandidatima dati određeno razdoblje da dostizanje standarda potrebnih za nastavak obuke, a ne odmah krenuti s drilom. Osim toga, dosadašnji je koncept obuke bilo nužno mijenjati i zbog, iz godine u godinu, novih zahtjeva koji se postavljaju pred pripadnika specijalne postrojbe. Prije praktičnoga dijela nužno je svladati vojna znanja potrebna za provedbu operacije. Primjerice, sad smo na obuci iz padobranstva, ali skakanje padobranom samo je jedan način infiltriranja na protivnički teritorij. Bitno je da naš specjalac nakon ubacivanja ima dovoljno znanja i sposobnosti za nastavak operacije. Prije dvadesetak godina naglasak je bio na snazi, izdržljivosti. To je i sad bitno, ali dobar specijalac je više od toga. Na tome inzistiramo i tako smo i koncipirali obuku."

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Polaznici obuke skakali su s visine od petsto metara, a poslužilo ih je i vrijeme. Jednoga od njih pitali smo kakav je osjećaj prvi put skakati padobranom...

- Predobro. Odmah bih skakao ponovno. Pripreme su bile odlične, ali kad probate to je nešto sasvim drugo. Bilo je odlično.

- I što dalje?

- Slagati padobran i na drugi skok.

- Kakav je bio doskok?

- Odličan. Ništa ne boli. Sve je to zbog dobrih priprema.

- Sto ste dosad prošli?

- Dosta toga. Bilo je teško, ali dobro.

IPADNIKOM BSD-a DO SAMOGA KRAJA...

Kandidati za pripadnike Bojne za specijalna djelovanja na sportskome su aerodromu u Sinju u drugoj polovini svibnja prolazili praktični dio padobranske obuke, jedne od faza Temeljne obuke za specijalna djelovanja. Na obuci je bilo dvadesetak polaznika iz gardijskih brigada, Zapovedništva za potporu, Vojne policije, Inženjerijske pukovnije ZOD-a te Bojne za specijalna djelovanja. Svaki je od polaznika izveo pet skokova, četiri po danu i jedan noćni,

s osobnom opremom i bez opreme. No, to je samo jedan od segmenata obuke i tek su na pola puta da postanu pripadnici BSD-a. Oni koju dođu do kraja bit će ujedno i prvi pripadnici BSD-a koji su završili Temeljnu obuku za specijalna djelovanja po novom planu i programu. Naime, Temeljna obuka za specijalna djelovanja od ove je godine primila novu dimenziju. O čemu je točno riječ rekao nam je zamjenik zapovjednika BSD-a bojnik Mirko Bošnjak i časnički na-

mjesnik Vlatko Menalo, zapovjednik Desetine za obuku u BSD-u. S njima smo razgovarali u Sinju tijekom obuke iz padobranstva.

Prethodnih je godina obuka za prijam u Bojnu za specijalna djelovanja trajala tri, dok ova nova traje šest mjeseci. Počela je u ožujku i provodi se u kontinuitetu do kraja kolovoza. "Jednom kad uđete u proces obuke u svojevrsnoj ste izolaciji," kaže nam časnički namjesnik Menalo te dodaje kako je sve rađeno s ciljem da na završni dio obuke (*commando*) dođe kompletan vojnik, psihički i fizički spremjan i sa svim potrebnim znanjima.

Obuka se sastoji od pet faza. Prva je pripremna. Traje dva tjedna, radi se osam sati dnevno, a cilj je kandidate

psihički i fizički pripremiti za nove uvjete i obuku koja ih očekuje. Nakon toga je dvotjedna faza selekcije. Radi se od 16 do 18 sati dnevno. Vrijeme je to u kojem se kandidatima daje prilika da instruktorma dokažu da zaista žele postati specijalci. Procjena je na instruktorma. U trećoj fazi, čiji je dio i obuka iz padobranstva, naglasak je na pojedincu. Traje sedam tjedana tijekom kojih se svaki pojedinac zasebno obučava u topografiji, prvoj pomoći, vezi, taktici... Provode se sve vrste gađanja pješačkim i protuoklopnim naoružanjem, zračne operacije, preživljavanje. Četvrta faza traje pet tjedana. Radi se najprije u binomima, timovima i na kraju u skupinama, a težiste je na planiranju, pripremi i pro-

Osim pripadnika postrojbi OSRH koji se prijavljuju kao kandidati za BSD, Temeljnu specijalističku obuku moraju završiti i svi novi časnici pripadnici BSD-a. Kad se dode na obuku, činovi se skidaju. Postoji samo polaznik i instruktor

• PADOBRANSKA OBUKA

Temeljnu obuku iz padobranstva provodio je Instruktorski tim Desetine za obuku BSD-a. Njegovi su pripadnici, uz ostalo, osposobljeni i za borbenoga padobranca kao i za instruktore padobranstva. Kao instruktor u Temeljnoj obuci iz padobranstva sudjelovao je i prvi dočasnik BSD-a stožerni narednik Hrvoje Krančina. Na dužnost prvoga dočasnika stupio je prije dva mjeseca. Instruktori Desetine za obuku, svi redom iznimno stručni i s velikim iskustvom u obučavanju specijalaca, ne samo da provode obuku, nego su dali i iznimani doprinos u izradi plana i programa Temeljne obuke za specijalna djelovanja.

Na obuku se prijavilo četrdesetak kandidata, a do padobranske obuke ostalo je njih dvadesetak

vođenju specijalnih operacija. "U toj se fazi," kaže časnički namjesnik Menalo, "već selektiraju prirodni vođe." Završna, peta faza je *commando* obuka. "Oni koji stignu do kraja *commando* obuke su kompletni vojnici, a mi instruktori pratimo kako ono što su naučili rade pod pritiskom, nenaslovani, umorni, iscrpljeni, često i gladni. Provode specijalne operacije na vodi, borbu u urbanome okruženju i zarobljenički kamp," objašnjava časnički namjesnik Menalo. Iznimam je doprinos u izradi plana i programa obuke kao i u njezinoj provedbi dao cijeli instruktorski tim Desetine za obuku BSD-a čiji su svi pripadnici iznimno stručni i s velikim iskustvom u obučavanju specijalaca. Kriteriji su i dalje visoki, možda i zahtjevniji nego dosad, ali s obzirom na to da je obuka koncipirana tako da se ide postupno od lakaških ka težim zadaćama, očekuje se veća prolaznost od dosad uobičajenih 10 do 15 posto. Osim instruktorskog kadra, u obuci su angažirani i dočasnici koji rade u Zapovjedništvu BSD-a, odnosno oni koji nisu u operativnome dijelu postrojbe. "Zasad sve ide po planu. No tko će doista zadovoljiti sve kriterije i postati pripadnikom BSD-a bit će neizvjesno do samoga kraja jer je svaka faza izlučna," kaže glavni instruktor i ističe kako on i njegovi kolege instruktori nisu strogi nego samo pravedni. Međutim, proces obuke specijalaca ne završava nakon šest mjeseci. Svima onima koji uspješno prođu Temeljnu obuku za specijalna djelovanja tek počinje "prava" obuka. ■

RAZGOVOR

**general-pukovnik
dr. sc. Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskoga
vojnog učilišta**

Na nove studijske programe prijavilo se oko tisuću i sto kandidata. Završeni su prvi lječnički pregledi i testiranja. Prolaznost je velika. Velikom su broju studenata, što je nama iznimno važno, ti studiji bili prvi izbor. Riječ je o iznimno dobrim učenicima s visokim prosjecima u srednjim školama tako da očekujemo da ćemo za svako mjesto imati barem četiri kandidata. Moram priznati da takav odaziv nismo očekivali...

OD JESENI PRVA NOVOGA VOJ

Prijave za nove studijske programe smjera Vojno inženjerstvo (VI) te Vojno vođenje i upravljanje (VViU) su završene. Vojni studijski program prvi put kreće od akademske 2014./2015. godine. O tome, ali i o drugim aktualnostima iz vojnoga obrazovanja razgovarali smo s ravnateljem HVU-a general-pukovnikom dr. sc. Slavkom Barićem u čijem se mandatu, možemo slobodno reći, ostvario povijesni iskorak u našem vojnog školovanju, iskorak koji se godinama priželjkivao, a sad napokon i realizirao.

Prijave za nove studijske programe su završene. Kakav je bio odaziv?
Odziv je bio više nego dobar. Iznenaden sam jer je riječ o novim programima za koje smo akreditaciju dobili tek početkom veljače. Prijavilo se oko tisuću i sto kandidata. Završeni su prvi lječnički pregledi i testiranja. Prolaznost je velika. Velikom su broju studenata, što je nama iznimno važno, ti studiji bili prvi izbor. Riječ je o iznimno dobrim učenicima s visokim prosjecima u srednjim školama tako da očekujemo da ćemo za svako mjesto imati

Na vojnim studijima predavat će profesori s jedanaest fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a predavači s HVU-a bit će u ulozi suradnika, instruktora te će provoditi praktičnu nastavu. Na svakome vojnom predmetu i praktičnoj aktivnosti angažirat ćemo naše predavače koji imaju specifična znanja, sposobnosti, vještine i iskustva

barem četiri kandidata. Moram priznati da takav odaziv nismo očekivali. Početak akademske godine je 22. rujna 2014. godine.

Budući da je riječ o potpuno novome konceptu školovanja, što očekujete od akademske 2014./2015. godine?

To će jednostavno biti prva godina novog vojnog školovanja. Nije to nikakav eksperiment, ako ste na to mislili. Nastavne planove i programe dobro smo pripremili. Obavili smo niz konzultacija unutar Hrvatske i s drugim zemljama, predmeti su odabrani tako da će dati dovoljno i tehničkoga i društvenoga znanja, ali isto tako i sposobnosti vođenja te stvaranja novoga časnika.

Očekujem da će ova prva generacija imati sve što je potrebno da se na kraju studiranja može uputiti u postrojbe i započeti vojnu karijeru. Dosadašnji program Kadet

nije u potpunosti ostvario naša očekivanja te su promjene u sustavu vojnoga školovanja bile nužne.

Imaju li studenti iz drugih zemalja pravo upisa na te studijske programe?

Da. Ministar obrane uputio je poziv zemljama regije: Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji, Kosovu i Srbiji. Zasad smo pozitivne odgovore dobili iz Slovenije, Makedonije i Crne Gore. Trenutačna je kvota po jedan student iz svake zemlje.

Koliko i na koji način će nastavni kadar HVU-a sudjelovati u provođenju nastave na novim studijima?

Za nove programe i novi sustav školovanja trebamo nastavni kadar koji zadovoljava sve kriterije potrebne u civilnome obrazovanju tako da ćemo naše preda-

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

vače morati dodatno obrazovati za stjecanje potrebnih znanstveno-nastavnih zvanja. Na tome već radimo. Na vojnim studijima predavat će profesori s jedanaest fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a predavači s HVU-a bit će u ulozi suradnika, instruktora te će provoditi praktičnu nastavu. Na svakome vojnog predmetu i praktičnoj aktivnosti angažirat ćemo svoje predavače koji imaju specifična znanja, sposobnosti, vještine i iskustva. Kad je riječ o drugim razinama izobrazbe, na HVU-u imamo nastavni kadar koji se dokazao tijekom godina. No, promjene su potrebne te se očekuje da najbolji polaznici svih razina izobrazbe ostanu na HVU-u barem jedan mandat.

Očekuju li se kakve promjene u planu i programu drugih razina izobrazbe na HVU-u (Dočasnička škola, Zapovjedno-stožerna, Ratna škola)?

Da. Kako bismo ispoštivali slijednost obrazovanja, moramo razviti diplomski studij. Planiramo već početkom jeseni početi izradu nastavnih planova i programa te akreditirati i diplomsku razinu koja bi uključivala i Zapovjedno-stožer-

nove studijske programe nastavljamo dosadašnji način prijma kandidata za potrebe HRZ-a i PZO-a te HRM-a.

Na HVU-u su u tijeku i građevinski radovi?

U tijeku su završni radovi na objektu br. 4 u kojem će biti smješteni polaznici Visoke dočasničke škole, Zapovjedno-stožerne i Ratne škole. Novi će studenti ove godine biti smješteni u objektu u kojem su dosad bili kadeti, a za sljedeću godinu za njih ćemo smještaj adaptirati i objekt br. 5. MORH ulaže napore da se na HVU-u adaptiraju i izgrade novi objekti za stanovanje, učionice, amfiteatri, sportski i drugi objekti kako bismo izgradili kampus na razini onih u drugim NATO-ovim zemljama. Sredstva za ta ulaganja su planirana. Iako nije riječ o malim sredstvima, za njih se i u ovim uvjetima smanjenoga proračuna može izdvajati. U svim zemljama sustav vojnoga školovanja zahtijeva više standarde jer naši će studenti devedeset posto svojega vremena provoditi upravo na HVU-u i to po istom dnevnom, tjednom, mjesecnom i godišnjem rasporedu, kao i njihovi kolege na vojnim akademijama u drugim zemljama.

Od ove godine nema više programa Kadet, no sve dok imamo studente koji su svoje školovanje počeli po tome programu, Temeljna časnička izobrazba provodit će se kao i dosad

časnik. U ovome se trenutku govori o revoluciji u strateškoj izobrazbi i stvaranju intelektualne interoperabilnosti. Jedan je od zaključaka Konferencije i promicanje vještina – kroz više vježbi i obuke, eksperzija te razmjenjivosti programa i stvaranja sinergije uskladenim nastavnim planovima i programima i boljom uporabom novih tehnologija u izobrazbi kako bi se časnike i dočasnike pripremilo za uspjeh na svakoj razini zapovijedanja.

To je potpuno nova inicijativa?

Tako je. Dosad se o tome razgovaralo, a prvi je put u inicijativu uključeno Savezničko zapovjedništvo za transformaciju (ACT) kao i druga tijela NATO-a koja se bave obukom i školovanjem. Ovdje je u prvoj redu riječ o interoperabilnosti. Ne bi smjelo biti razlike u razini znanja i sposobnosti časnika iz različitih zemalja te bi upravo zato bilo poželjno da u NATO-ovim zemljama i zemljama EU-a u pojedinim nastavnim područjima budu sadržaji iste razine kako bi časnici stekli istu razinu vještina i temeljnih kompetentnosti.

Je li predložen vremenski okvir u kojem bi se inicijativa mogla početi i primjenjivati?

Zajedničku bismo platformu trebali imati do konferencije koja će se iduće godine održati u Beču. Dodat je predviđeno održavanje niza sastanaka i dogovora u regional-

GODINA NOG ŠKOLOVANJA

nu školu. Ono što je sigurno, jest da kad je riječ o časničkoj izobrazbi, u sljedeće dvije do tri godine očekuje se potpuno novi koncept školovanja.

Napomenuo bih i da smo napravili rezervu postojićih nastavnih planova i programa za sve razine izobrazbe na HVU-u te će polaznici od ove nastavne godine raditi po novim nastavnim planovima i programima.

Hoće li se što promjeniti u Temeljnoj časničkoj izobrazbi?

Od ove godine nema više programa Kadet, no sve dok imamo studente koji su svoje školovanje počeli po tome programu, Temeljna časnička izobrazba provodit će se kao i dosad. Naravno, na nju će se i dalje upućivati visokoobrazovani kadrovi koje ćemo sukladno svojim potrebama i nadalje primati iz civilstva kao i iz sustava. Da ne bi bilo zabune, uz

Nedavno ste se vratile s 43. Konferencije zapovjednika vojnih škola (Bukurešt, 26. do 28. svibnja 2014.). Imate li kakvih promjena u vojnom školovanju na međunarodnoj razini?

Tema ovogodišnje konferencije bila je vezana uz promjene koje bi trebalo uvesti u sustav vojnoga školovanja u postafganskom vremenu. Pokazalo se da je nužno ugraditi iskustva i znanja iz, primjerice, operacije u Afganistanu, u nastavne planove i programe na vojnim školama. Pokušava se stvoriti određena zajednička platforma u školovanju časnika koja bi bila obvezna u svim NATO-ovim zemljama i zemljama EU-a.

Drugim riječima, u ovome se slučaju, po uzoru na Smart Defence, kao preduvjet uvodi Smart Education, odnosno ideju o Povezanim snagama ostvariti kroz Povezunu izobrazbu. Moramo pripremiti časnika da ima sposobnosti rada kao NATO-ov

MORH ulaže napore da se na HVU-u adaptiraju i izgradi novi objekti za stanovanje, učionice, amfiteatri, sportski i drugi objekti kako bismo izgradili kampus na razini onih u drugim NATO-ovim zemljama

nim okvirima kako bismo donijeli odluku o težišnim područjima u kojima treba uvesti promjene. Dio međusobnoga uskladivanja preuzet će Savezničko zapovjedništvo za transformaciju (ACT) te u suradnji s vojnim akademijama predložiti sadržaje koji bi bili zajednički na određenim razinama vojnoga školovanja. To znači da će se postaviti novi standardi u vojnoj izobrazbi.

Iza nas je još jedna školska godina?

Svečani završetak nastave bit će 18. lipnja ove godine kad će se održati i svečana promocija na Hrvatskome vojnom učilištu "Petar Zrinski". Ove je školske godine sve razine izobrazbe pohađalo 1358 polaznika od kojih je bilo 40 stranaca.

U odnosu na prethodnu školsku godinu, imali smo oko 400 polaznika više, stoga i sve pohvale djelatnicima HVU-a koji su trebali učiniti dodatne napore da se realiziraju svi nastavni planovi i programi. ■

✉ 22. HODOČAŠĆE HRVATSKE
VOJSKE I POLICIJE U LOURDES

Hrvatski vojnici i drugi hodočasnici pridružili su se hodočašću koje ih kao jedinstven događaj ujedinjuje s vojnicima iz čitavoga svijeta i potiče na molitvu, zahvalnost, razmišljanje i spoznavanje sebe samih, dajući im snage za njihovu temeljnu zadaću očuvanja mira. U Lourdes dolaze tražiti nadu i poticaj za svakodnevne zadaće i ustrajnost u poteškoćama, u zajedništvu s pripadnicima vojnih i policijskih snaga mnogih zemalja. U tome su uzor svima upravo vremešniji hodočasnici kao i oni narušena zdravlja koji ne mare za usputne napore

Lourdes je utočište mira, kao što je prije polaska, služeći misu u crkvi Sv. Križa u Sigetu rekao vojni ordinarij u RH monsinjor Juraj Jezerinac.

Vojno hodočašće u Lourdes doživljava svoje 56. izdanje, nudeći mir i zajedništvo kao trajne vrijednosti. Upravo su to mjesto prije 56 godina odabrali francuski i njemački vojni kapelani i časnici vjernici koji su među prvima uspješno utrl put miru i suradnji u poslijeratnoj Europi u kojoj su se još osjećale posljedice najsmrtonosnijega od svih dotadašnjih ratova. Hrvatski su se vojnici i drugi hodočasnici dvadeset i drugi put pridružili hodočašću koje ih kao jedinstven događaj ujedinjuje s vojnicima iz čitavoga svijeta i potiče na molitvu, zahvalnost, razmišljanje i spo-

SLUGE

znavanje sebe samih, dajući im snage za njihovu temeljnu zadaću očuvanja mira. U Lourdes dolaze tražiti nadu i poticaj za svakodnevne zadaće i ustrajnost u poteškoćama, u zajedništvu s pripadnicima vojnih i policijskih snaga brojnih zemalja. U tome su uzor svima upravo vremešniji hodočasnici kao i oni narušena zdravlja koji ne mare za usputne napore.

Zapovjednik 22. hodočašća hrvatske vojske i policije brigadni general Mladen Fuzul pozdravljajući hodočasnike spomenuo se poginulih hrvatskih branitelja te podsjetio na značenje krunice i duhovne pomoći tijekom Domovinskog rata. Zahvalio je Vojnomu ordinarijatu i mons. Jezerincu za poticaj i ostvarenje ideje o sudjelovanju na hodočašću kao duhovnoj potpori hrvatskim braniteljima u presudnim danima za Republiku Hrvatsku te rekao kako je uvijek, sve 22 godine koliko smo prisutni, bilo čast biti hrvatski vojnik u Lourdesu gdje su hrvatski hodočasnici prepoznatljivi i uživaju poštovanje.

Zamjenik zapovjednika bio je komodor Predrag Stipanović, načelnik Stožera

Hrvatski vojnici bili su smješteni u međunarodnemu kampu gdje su stekli nova poznanstva te razmjenjivali s ostalim vojnicima oznake i dijelove odora. Zadnjega dana organizirali su vojnički ručak za hrvatske hodočasnike i prijatelje u nestvarno lijepome ambijentu s pogledom na Pireneje

Dubravka MARIĆ, snimio Davor KIRIN

HRM-a, a sudjelovao je i zamjenik ministra unutarnjih poslova Evelin Tonković, savjetnik ministra unutarnjih poslova Ivića Franić te zamjenica ministra branitelja Domovinskog rata Vesna Nad.

Hodočasnicima iz Hrvatske pridružili su se i hodočasnici iz Oružanih snaga Bosne i Hercegovine predvođeni svojim duhovnim pastirima, vojnim biskupom Tomom Vučićem i kapelanicama, te su zajedno bili na misi u crkvi sv. Nazairea i sv. Celsa u Carcassoneu. Misa je ondje služena iznimno, zbog renoviranja crkve u Avignonu u kojoj se redovito služi na putu prema Lourdesu. Misu je predvodio vojni biskup Bosne i Hercegovine mons. Tomo Vučić.

Hrvatski su se vojnici u Lourdesu udomaćili, a u skladu s time i u organizaciji međunarodnoga hodočašća dobivaju sve više zadaća. Ove je godine hrvatskoj delegaciji povjereno sudjelovanje u osiguranju događaja te Marijanska procesija svjetla,

a uz zvuke hrvatskih koračnica malo tko ne zapjeva.

Križni put uslijedio je nakon nacionalne mise pred Špiljom ukazanja. Misu je u

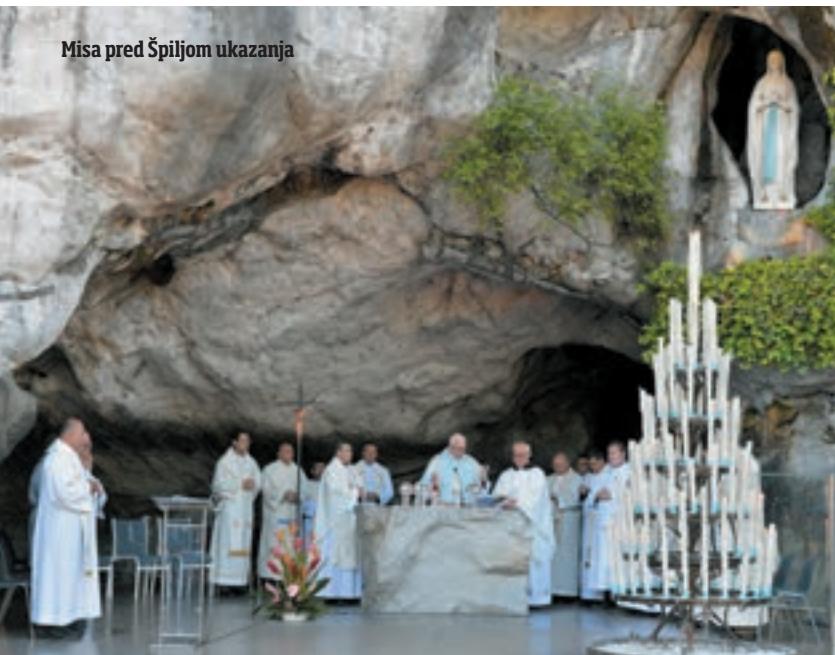
koncelebraciji s vojnim kapelanicama predvodio biskup Jezerinac, naglašavajući geslo i značenje služenja miru, a potom je brigadni general Mladen Fuzul zapalio zavjetnu svijeću 22. hodočašća, a isto je učinilo i izaslanstvo Bosne i Hercegovine. Nacionalna sveta misa služena u bazilici Sv. Krunice, kao poticaj na moljenje krunice sam ili u obitelji te kao duhovna okrepa hrvatskim braniteljima, bila je posebno dojmljiva i zbog okružja. Kao ponovljeni dokaz vjernosti zagovornici hrvatskoga naroda, misa je služena nasuprot vrlo sugestivnoj slici Marije na zidu Sv. Krunice, uz primjerenu glazbenu pratnju Klape HRM-a i mladoga virtuoza na orguljama Ivana Bosnara.

Procesija presvetoga sakramenta okupila je u vrijeme hodočašća postroje mnogih zemalja koji su pratili bolesnike ovisne o tuđoj pomoći. Odvijala se u znaku evanđelja po Mateju, razmatranja Isusove zapovijedi o ljubavi za neprijatelja i snazi oprosta kao jednoj od glavnih odrednica kršćanstva: razviti i čuvati sposobnost oprosta jer praštanje je pomirenje kao preduvjet

KRISTA SLUGE MIRA

Misa pred Špiljom ukazanja

Brigadni general Mladen Fuzul, zapovjednik 22. hodočašća hrvatske vojske i policije upalio je zavjetnu svijeću. Svoje dojmove izrazio je riječima: "Zapovijedati ovim hodočašćem poseban je osjećaj. Ono što bih istaknuo vezano uz hodočašće jest zajedništvo. Posebno mi je drago da vojnici, unatoč zahtjevnom programu i angažiranosti u više zadaća ne iskazuju umor ni žaljenje, nego sve rade s veseljem. Dirljiva je također i pobožnost, i njihova i ostalih hodočasnika.

22. HODOČAŠĆE HRVATSKE VOJSKE I POLICIJE U LOURDES

ljubavi prema neprijatelju. Tko ne može prašati ne može ni ljubiti. Oprost je znak kršćanskoga moralu. Uz riječi "Idimo uz Isusa jer i on ide uz nas" procesija je krenula prema bazilici sv. Pija X.

Svečano je otvorenje 56. hodočašća održano također u velikoj dvorani Sv. Pija X. Bio je to festival vojnih orkestara i odora 37 zemalja s nekoliko kontinenata. Nakon glazbeno-hodnoga programa orkestar, uključujući i Orkestar OSRH, predstavljena su i izaslanstva: osim Francuske kao domaćina, osobito su toplo pozdravljena izaslanstva Svetе Stolice, Poljske, afričkih zemalja te zemalja zahtvačenih ratnim nedaćama (Ukrajina, Mali).

U Sv. Piju X. odnedavno je među portretima blaženika i svetaca na vidljivom mjestu i portret blaženoga Alojzija Stepinca. Hodočasnik je pozdravio direktor hodočašća Blaise Rabotier osvrćući se ukratko na proteklih 55 hodočašća i na ukazanja iz 1858. koja su bila povod njihovu organiziranju te francuski vojni ordinarij monsinior Luc Ravel. Na oduševljenje prisutnih pročitano je pozdravno pismo pape Franje u kojem je istaknuo što znači biti u službi Krista, važnost sposobnosti dijaloga, oprosta i obraćenja te da je mir sama bit hodočašća. Pozdravio je hodočaše kao dar mira u godini u kojoj se obilježava stogodišnjica početka Prvoga svjetskog rata.

U subotu je služena međunarodna svesna misa na slavenskim jezicima koju je predvodila Hrvatska, a propovijed održao vojni ordinarij iz BiH mors. Tomo Vučić. Bio je to dojmljiv dokaz zajedništva među nacionalno i jezično bliskim zemljama – biskupu iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine pridružio se biskup iz Slovačke te mitropolit iz Ukrajine koji je toplo pozdravljen u znak podrške.

U subotu 17. svibnja odana je na Trgu Peyramale u Lourdesu počast svim poginulim vojnicima polaganjem vijenca pred spomenik francuskim vojnicima poginulima u dvama svjetskim ratovima. Vjenac je položio francuski vojni biskup Luc Ravel u pratnji gradonačelnice Lourdesa, načelnika Glavnoga stožera Vojske Francuske Republike i zapovjednika Kopnene vojske i Zrakoplovstva koji su nakon toga pojedinačno pozdravili izaslanstva svih sudionika. Organizator svečane procesije sa svjećama iste večeri bila je upravo Republika Hrvatska. Biskup Juraj Jezerinac predvodio je molitvu i moljenje krunice u kojima su sudjelovali pripadnici odnosno kapelani zemalja sudionica. U toj iznimno

Ivan Šarić, pripadnik papinske Svicaarske garde, rođen je u Svicaarskoj, u obitelji podrijetlom iz okolice Tomislavgrada; govori hrvatski. Više se od toga nije moglo doznati jer su se svi željeli fotografirati s njim

Hodočasnici na križnom putu

dostojanstvenoj prigodi hrvatski su vojnici imali zapaženu ulogu noseći zavjetni križ i Marijin kip u dugoj procesiji koja je završila pred bazilikom sv. Pija X. U nedjelju je u toj bazilici služena međunarodna sveta misa koju je predvodio biskup Luc Ravel. Služena je uglavnom na latinskom jeziku, simbolizirajući zajedništvo svih okupljenih hodočasnika kao predstavnika svojih zemalja. Biskup Ravel naglasio je da je toga dana u Bazilici okupljen čitav svijet. Vrijeme među pojedinim događajima kratili su nastupi niza orkestara na više mesta u gradu. Hrvatski je orkestar onđe već udomaćen, a njegove melodije često prelaze i na okupljene slušatelje. Gradom se razlijegao prepoznatljiv zvuk gajdi iz Irske, a u hotelu gdje je bilo smješteno

i izaslanstvo iz Obale Bjelokosti odigrao se "vokalni dvoboј" u gospelu.

Uz službeni program, ostalo je više nego dovoljno vremena za posjet svetištu, molitvu i susret s Marijom i Gospodinom te osobno razmišljanje, posebice u svjetlu nadahnjujućih propovijedi dvojice biskupa.

Hodočaše je svečano zatvoreno velikim okupljanjem i pozdravljanjem sudionika u bazilici sv. Pija X.

Osim uhodane ekipa vrijednih i svestranih djelatnika Vojnoga ordinarijata na čelu s neumornim biskupom Jurjem Jezerincem, značajan su doprinos dali pripadnici OSRH i policije na zadaćama osiguranja nekoliko mesta i objekata te podizanja i održavanja međunarodnoga kampa. ■

Ove je godine hrvatskoj delegaciji povjereno sudjelovanje u osiguranju događaja te Marijanska procesija svjetla, a uz zvuke hrvatskih koračnica malo tko ne zapjeva

Ministar Kotromanović naglasio je u izjavi nakon utrke da je natjecanje ove godine zahvaljujući stranim sudionicima dignuto na višu razinu, a noviteti se očekuju i dogodine. Viceadmiral Urlić istaknuo je da su pobjednik i drugi sudionici iz OSRH pokazali da su naše Oružane snage spremne za zadaće koje od njih traže hrvatski građani

Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Josip KOPI, Stjepan BRIGLJEVIĆ, Samir PROUČIL

NATJECANJE ZA NAJSPREMNIJEGA PRIPADNIKA OSRH

MEĐUNARODNA I CIVILNA KONKURENCIJA NA NATJECANJU DALE SU DODATNU TEŽINU POBJEDI HRVATSKOGA VOJNIKA PERE BERTOVIĆA TE UPEČATLJIVU DOJMU KOJI JE KAO CJELINA OSTAVIO VOB ČIJIH JE SEDAM NATJECATELJA BILO MEĐU PRVIH ČETRNAEST...

PRVI ZA HRVATSKU 2014.

Zahvaljujući moderniziranom sustavu MILES kojim raspolaže Središte za borbenu obuku ZOD-a, kretanje svakoga natjecatelja praćeno je GPS-om iz Taktičkoga operativnog središta natjecanja

NATJECANJE ZA NAJSPREMNIJEGA PRIPADNIKA OSRH

Nakon protekla dva natjecanja za naj-spremniјega hrvatskog vojnika u Gašincima i Delnicama, ove je godine došao red i na Slunj, najveći, najzahtjevniji i najraznovrsniji poligon OSRH. Ne možemo reći da se u osnovi natjecanje puno razlikovalo od proteklih. Staza od četrdesetak kilometara, kvalifikacije, radne točke, kontrolne točke... U fokusu, kao i uvijek, više od stotinu natjecatelja koji izvlače maksimum iz svoje psihofizičke spreme i vojničkih vještina te sposobnosti... No, glavne su se uloge ipak promijenile, one pobjedničke...

Pratite li hrvatska vojnička natjecanja, pobjeda nadnarednika Pere Bertovića nije veliko iznenadenje. Dočasnik Vojnoobavještajne bojne bio je izvanredan vojni petobojac u vrijeme kad je taj skup vojničkih disciplina još bio aktualan u OSRH, a bio je u vrhu i na natjecanju 2012. u Gašincima. Bertovićeve su godine (40) općenito jako zavaravajući, zapravo prilično nebitan čimbenik za takva natjecanja, a osobito kod njega koji iznimno drži do vojničkoga poziva i sprene. Poziv postaje još zahtjevниji u elitnim postrojbama kakva je Vojnoobavještajna bojna koja

KONKURENCIJA
Ove su godine među 107 natjecatelja, uz pripadnike OSRH i MUP-a, bili i pripadnici oružanih snaga stranih država i to Austrije, Češke, Mađarske, Makedonije, Poljske, Slovenije te NATO-ovih zapovjedništava u Napulju i Brunssumu. U konkurenciji su bile i tri žene, a najuspješnija je od njih hrvatska poručnica korvete Maja Matković (HRM) na 49. mjestu

je ove godine doživjela potpuni trijumf. Svih sedam njezinih natjecatelja bilo je među prvih 14, kao jedini kad je riječ o pripadnicima OSRH. Spomenuti podatak pokazuje koliko su ovogodišnju konkurenčiju pojačali hrvatski policajci koji 2013. nisu došli do izražaja te posebno pripadnici stranih oružanih snaga koji su 22. i 23. svibnja, na kvalifikacijama i na samoj utrci, nastupili prvi put. Međunarodna i civilna konkurenčija u natjecanju dale su dodatnu težinu pobjedi hrvatskoga vojnika Pere Bertovića te upečatljivu dojmu koji je kao cjelina ostavio VoB. No, prema rezultatima očito je i da su partneri poslali izvanredne ljude koji su se izvrsno snašli na nepoznatome i iznimno teškome terenu. Gledajući tih prvih 14, stranci su zauzeli 2., 4., 9., 10. i 11. mjesto, a policajci 5. i 7. Ostala su mjesta osvojili pripadnici VoB-a. Kvalifikacije dosad nisu bile pokazatelj tko će odnijeti pobjedu na natjecanju. Uvijek se sastoje od dvije discipline koje su samo dio svega onoga što najbolji moraju pokazati. Na startu ne donose ni veliku vremensku prednost. Ipak, Bertović je 22. svibnja brzo veslao na Mrežnici i precizno gađao iz VHS-a pa tako na startu

bio drugi, odmah iza desetnika Stjepana Hesa, kolege iz postrojbe. Sutradan je u zoru prošlogodišnjeg pobjednik vojnik Josip Miculinić iz BSD-a na startu izvukao rutu kojom će se natjecatelji kretati kroz deset radnih i tri kontrolne točke. Nakon što su sudionici ucrtali rutu na svoje zemljovide, Hes je startao točno u 6:00 sati, a Bertović 30 sekundi poslije njega. Odluka o ukupnom pobjedniku zapravo je pala vrlo brzo, na 2. radnoj točki (orientacija), na kojoj je u najkraćem roku bilo potrebno doći na nekoliko točno određenih lokacija. Nakon prve točke, bacanja bombe, Hes i Bertović tamo su stigli istodobno. No, rođeni Rakovičanin Bertović brzom je orientacijom ostvario veliku prednost i na 3. točku (*reppeling* na statickome užetu) došao s više od petnaest minuta prednosti nad češkim poručnikom Viktorom Novotnym. Prednost je održavao do kraja, tek s manjim amplitudama. Da je imao rezerve potvrdio je i sam nakon utrke: "Čuvao sam se za slučaj da me netko počne stizati."

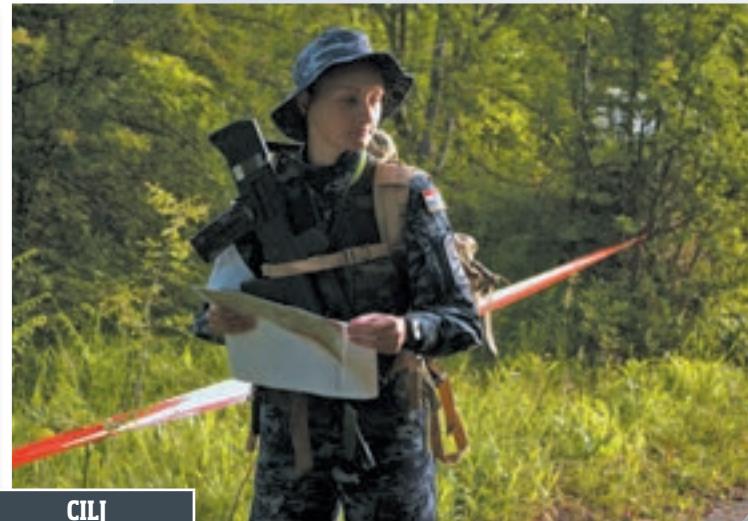
Ako je itko mogao zaprijetiti najspremniјemu pripadniku OSRH u borbi za naslov ukupnoga pobjednika bili su to Austrijanci, stožerni narednik Alexander

ZOD - ORGANIZATOR

Nositelj natjecanja Prvi za Hrvatsku 14 bilo je Zapovjedništvo za obuku i doktrinu HKoV-a "Fran Krsto Frankopan", a koordinatori aktivnosti u njegovoj pripremi i provedbi bili su prvi dočasnici svih ustrojstvenih cjelina OSRH. Zapovjednik natjecanja bio je zapovjednik ZOD-a HKoV-a brigadir Blaž Beretin, a voditelj natjecanja prvi dočasnik ZOD-a HKoV-a časnički namjesnik Robert Budrović

Sudionici natjecanja odlučili su odreći se dijela svojih dnevnih obroka za pomoć stanovništvu poplavljenih područja u Slavoniji. Prikupljeno je 500 kilograma konzervirane hrane, slatkiša i 200 litara mlijeka. Prikupljene namirnice dostavljene su Gradskomu društvu Crvenoga križa u Slunju. Više od stotinu pripadnika OSRH, MUP-a RH te pripadnika stranih oružanih snaga tim je činom željelo pokazati solidarnost sa stradalima od poplave

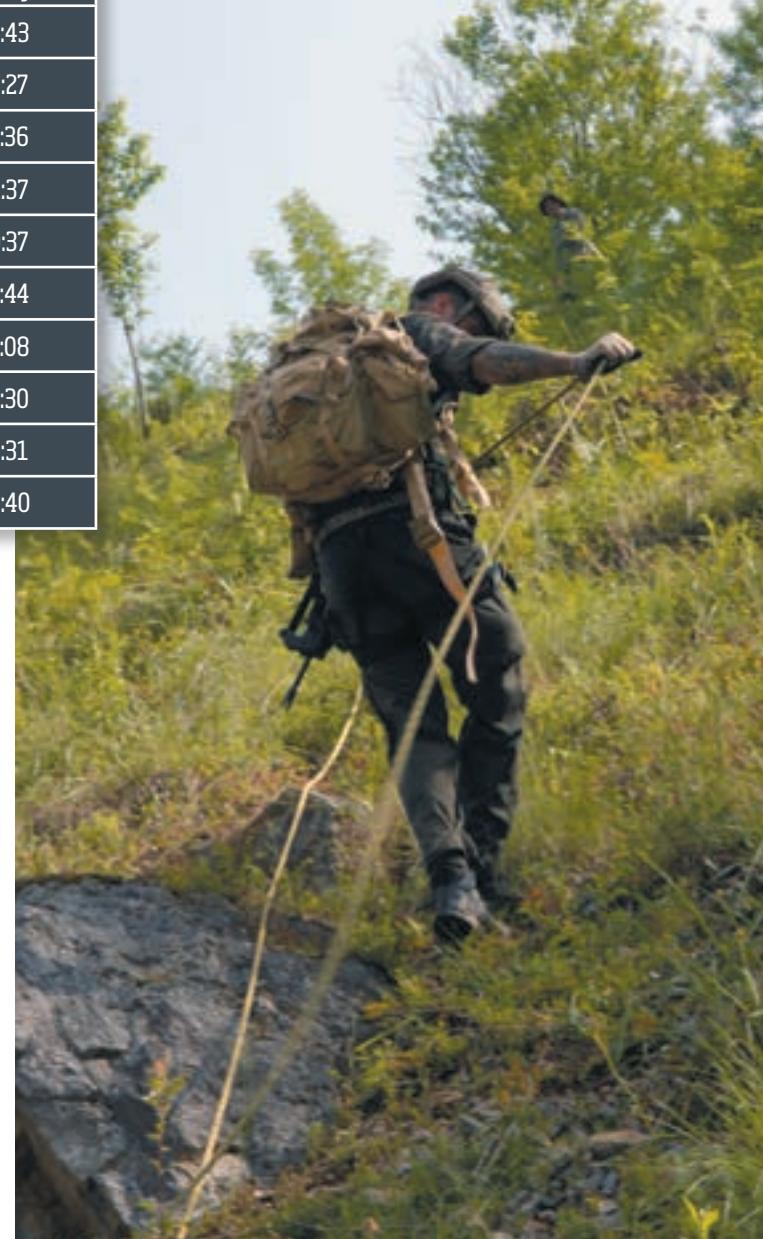
Mjesto	Natjecatelj	Postrojba	CILJ dolazno vrijeme
1	nadnarednik Pero BERTOVIĆ	VoB	12:36:43
2	nadnarednik Alexander JANKO	Austrija	12:47:27
3	desetnik Dalibor VONDRA	VoB	12:51:36
4	desetnik Johannes VASOLD	Austrija	13:01:37
5	policajac Petar CONJAR	MUP	13:20:37
6	poručnik Josip VOLF	VoB	13:25:44
7	policajac Dejan AMAN	MUP	13:31:08
8	desetnik Stjepan HES	VoB	13:35:30
9	desetnik Jure MOČIVNIK	Slovenija	13:35:31
10	poručnik Przemyslaw KALKOWSKI	Poljska	13:44:40

Napomena: u konkurenциji za najspremнијeg pripadnika OSRH bili su isključivo djelatnici OSRH i MUP-a

Janko i narednik Johannes Vasold. Velik dio utrke kretali su se u svojevrsnome binomu i tom uspješnom taktikom velik dio od 37,5 kilometara duge staze bili u poretku odmah iza Bertovića. Razdvajili su se tek na zadnjim disciplinama, Janko je završio ukupno drugi, a Vasold četvrti. Među njih se uspij ubaciti vo bovac desetnik Dalibor Vondra koji se tako probio na drugo mjesto, ali Janko ga je nadmašio na samome završetku. Nakon statičkoga užeta, utrka se rješavala na još sedam radnih točaka: gađanje protuoklopnim sredstvom AT-4 sa sustavom MILES, MEDEVAC, prijelaz vodene zapreke s pomoću tri užeta, prijelaz kontaminiranoga zemljišta, precizno gađanje streljačkim oružjem, vojno djelovanje na urbanome području i prijelaz horizontalne zapreke s pomoću jednoga užeta.

Zadnja je radna točka bila manje-više rutinska. Kad se nadnarednik Bertović tamo pojavio, bilo je jasno da je odnio veliku, višestruku pobjedu: za Hrvatsku, svoju postrojbu i sebe, ali i prestiž za OSRH u cjelini, zbog konkurenkcije MUP-a i vojnika partnerskih zemalja.

Pobjednički Bertovićev let na zadnjoj točki promatrali su i mnogi gosti iz MORH-a, OSRH i MUP-a te stranih vojski. Među visokim uzvanicima bio je ministar obrane Ante Kotromanović i zamjenik načelnika GS OSRH viceadmiral Ante Urlić. Zadnji korak bilo je mjerjenje težine pune vojničke opreme koju nose natjecatelji, a koja nije smjela biti manja od propisanih 15 kg. Kad je pobjednik prošao i taj test, pobjednički je ušao u cilj i uz glasan usklik "Dormovini vjeran!" pozdravio hrvatsku zastavu te pozvonio na ciljno zvono. ■

brigadir Tihomir Zebec,
načelnik Odjela Vojne policije
GS OSRH

Na Brijunima će od 10. do 13. lipnja, sukladno godišnjemu planu iz projekta NATO-ove Multinacionalne vojne policije (NATO MNMPBAT) za 2013./2014. godinu, biti održan sastanak Koordinacijsko-nadzorne skupine (CCG) te Završna planska konferencija za provedbu multinacionalne vojne vježbe SHARP LYNX 14 koja će se tijekom rujna održati u Češkoj. Uz hrvatskoga domaćina, načelnika Odjela Vojne policije GS OSRH brigadira Tihomira Zebeca, predstavnika MORH-a i OSRH u projektu NATO-ova MNMPBAT-a, u radu skupa sudjelovat će četrdesetak stranih sudionica: čelnici vojnih policija zemalja koje sudjeluju u projektu NATO-ova MNMPBAT-a (Poljske

Brijuni će biti mjesto na kojem će se MNMPBAT vrlo konkretnim koracima pripremati za novo razdoblje svojega razvoja – proširenje novim članicama, u početku kao sudionicama, a poslije kao ravноправnim članicama u projektu MNMPBAT-a...

Pred MNMPBAT-om su nove **ALI I RAZVOJ NO**

Češke i Slovačke), časnici navedenih zemalja uključeni u aktivnosti projekta te direktor i predstavnik NATO-ova Centra izvrsnosti vojne policije koji je početkom godine započeo rad u Bydgoszczu, Poljska. U rad Centra će tijekom ove godine biti uključen i časnik OSRH.

U čemu je važnost brijunske konferencije?

Na Brijunima će se održati sastanak Koordinacijsko-nadzorne skupine

(CCG) i Završna planska konferencija za provedbu međunarodne vojne vježbe SHARP LYNX 14 koja će se u rujnu ove godine održati u Češkoj. Međutim, okupljanje na Brijunima označit će i prekretnicu, pomak prema novome radu i smjeru daljnega razvoja projekta NATO-ova MNMPBAT-a. Naime, MNMPBAT se proteklih godina razvijao i stasao u respektabilnu i potpuno osposobljenu (*Full Operation Capability - FOC*) postrojbu, a sad se događa nešto što

smo od početka željeli – pripadnici vojnih policija drugih nacija i oružanih snaga pokazuju svoj interes i želju da nam se priključe u MNMPBAT-u. Tako su svoju spremnost da se uključe u aktivnosti i vježbovne događaje izrazile vojne policije Njemačke, Kanade i SAD-a. No, da bi uključivanje novih članica u projekt bilo moguće, potrebno je izmijeniti osnovne dokumente MNMPBAT-a, prije svega Memorandum o razumijevanju kojim su propisane dužnosti i prava

nacija sudionica u projektu. Stoga će se na Brijunima sastati stručnjaci za pravna pitanja iz ministarstava članica MNMPBAT-a koji će zajednički uskladiti propise te izraditi Izmjene i dopune br. 1 Memoranduma o razumijevanju sklopljenog u kolovozu 2006. Trebat će također izraditi izmjene i dopune dijelova Provedbenoga dogovora (Implementing Arrangement) o MNMPBAT-u. Brijuni će stoga biti zapamćeni kao točka na kojoj se MNMPBAT vrlo konkretnim

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

koracima priprema za novo razdoblje svojega razvoja – proširenje novim članicama, u početku kao sudionicama, a poslije kao ravnopravnim članicama u projektu MNMPBAT-a.

Svjedok ste i sudionik stvaranja MNMPBAT-a od samih početaka. Možemo li se ukratko podsjetiti kako je zapravo došlo do stvaranja Multinacionalne bojne vojne policije?

NATO-ova je Multinacionalna bojna vojne policije (NATO MNMPBAT) projekt koji se, tada još kao ideja, pojavio 2002. godine kad je prepoznata potreba za osnivanjem vojnopolicijskih snaga koje će u sklopu NATO-a, kad to zatreba, biti sposobne odgovoriti na rastuće izazove novih, globalnih oblika ugroza sigurnosti. Zadaću pokretanja projekta preuzeo je Poljska kao vodeća nacija, a u njega se uključila i Češka, Slovačka, Hrvatska i Bugarska. Bugarska je 2005. godine izšla iz projekta, a pripadnici oružanih snaga i vojnih policija četiriju nacija nastavili su napredovanje prema zajedničkom cilju. U poljskim je Gliwicama 2007. godine održano prvo zajedničko postrojavanje pripadnika četiriju nacija kao postrojbe MNMPBAT-a, a nakon toga, od 2008., intenzivno se radi na programima zajedničkih obuka i uvežbavanja te razvijanja sposobnosti. Od 2008. do 2011. su u Poljskoj, Češkoj, Hrvatskoj te Slovačkoj održavane zajedničke vježbe BLACK BEAR

ranja, planiranja, usklađivanja, trebalo je svladavati prepreke i napredovati na različitim razinama – od napretka u razini znanja engleskoga jezika i sposobnosti međusobnoga razumijevanja, preko NATO-ovih procedura, međunarodnih SOP-ova, primjene NATO-ove doktrine postupanja vojne policije i sl. Sve je to bilo potrebno da bismo mogli dosegnuti željeni cilj. Pripadnici vojnih policija četiriju nacija moraju biti uvežbani prema NATO-ovim standardima i apsolutno sposobni za zajedničko djelovanje i zajedničko postupanje u izvršenju zadaća u operacijama potpore miru. Završetkom faze velikih vježbi, od 2013. godine radi se dalje na uvođenju dijelova MNMPBAT-a u vježbe koje organizira i provodi NATO te na provođenju stvarnih vojnopolicijskih zadaća za koje su pripadnici MNMPBAT-a osposobljeni. Prva je takva zadaća bila 2013. u Slovačkoj na vježbi Capable Logistician 2013 gdje pripadnici MNMPBAT-a nisu sudjelovali kao vježbovna postrojba, nego su provodili vojnopolicijske zadaće u stvarnom vremenu i prostoru kao potpora provedbi vježbe i zapovjedniku vježbe.

Kakvi su planovi MNMPBAT-a nakon Brijuna?

U srpnju ove godine osam pripadnika NATO-ova MNMPBAT-a odlazi u Afganistan gdje će kao tim u sklopu Zapovjedništva MNC NE obavljati zadaće osiguranja zapovjednika i Zapovjedništva

Poljska kao vodeća nacija u sastav MNMPBAT-a daje satniju vojne policije, dok Hrvatska, Češka i Slovačka daju po vod vojne policije te timove kriminalističke vojne policije. MNMPBAT djeluje na multinacionalnome načelu reciprociteta i jednakosti što znači da su sve zemlje članice ravnopravne, zajednički odlučuju i nijedna ne može donijeti odluku koja nije usuglašena s ostatim članicama

mamo. Tamo će se, jednako kao i u pretходnoj vježbi, provoditi vojnopolicijske zadaće u stvarnim uvjetima kao potpora provedbi vježbe. Aktivno se već ove godine, usporedno s pripremama za vježbu sljedeće godine, pripremamo i za ponovno ocjenjivanje postrojbe prema CREVAL-u s obzirom na to da se ono ponavlja sva tri godine. Ocjenjivanje MNMPBAT-a provest će se u listopadu 2015. u Poljskoj u sklopu glavnoga vježbovnog događaja Zapovjedništva MNC NE na vježbi Compact Eagle 15 gdje će osim MNMPBAT-a sudjelovati i sve druge postrojbe koje se nalaze u sklopu Zapovjedništva MNC NE. Namjera je da se na toj vježbi osim provedbe ocjenjivanja MNMPBAT-a uvežba i dostigne sposobnost provedbe zadaća u sklopu Zapovjedništva MNC NE. Cilj je da MNMPBAT uvijek ima certifikat da je potpuno osposobljena postrojba u NATO-u te uvijek spremna za izvršenje vojnopolicijskih zadaća u operacijama potpore miru.

Na konferenciji na Brijunima sudjelovat će i direktor NATO-ova Centra izvrsnosti vojne policije (NATO MP COE) koji se nalazi u Poljskoj te će biti nastavljen zajednički rad MNMPBAT-a i NATO-ova MP COE-a na razvoju sposobnosti NATO-ovih vojnih policija. Zajedničko djelovanje i združeni napor u razvoju sposobnosti MNMPBAT-a i MP COE-a traju od samoga osnivanja MP COE-a, a i mnogi su današnji djelatnici Centra izvrsnosti potekli iz MNMPBAT-a i tu stjecali iskustva. Sam direktor Centra izvrsnosti vojne policije aktivno je sudjelovao u razvoju MNMPBAT-a dok je bio pripadnik poljske žandarmerije. Vojna policija Republike Hrvatske aktivno se uključila u razvoj NATO-ova Centra izvrsnosti vojne policije. Republika Hrvatska u Centru sudjeluje kao zemlja sponzor s pravom odlučivanja o njegovu razvoju i radu, a ja sam kao načelnik Odjela Vojne policije član Upravljačkoga odbora NATO-ova Centra izvrsnosti vojne policije. Ujedno, na rad u Centar izvrsnosti bit će upućen tijekom ove godine i jedan časnik OSRH. U svakome slučaju, pred MNMPBAT-om su nove zadaće, izazovi, a vjerujem i nova dostignuća i razvoj sposobnosti. ■

zadaće, izazovi, VIH SPOSOBNOSTI

na kojima je prikazan napredak na svim razinama i sve bolja uvežbanost sastavnica NATO-ova MNMPBAT-a.

Konačno, u rujnu 2012. godine je MNMPBAT na međunarodnoj vojnoj vježbi SHARP LYNX 12 održanoj Poljskoj, u procesu ocjenjivanja i certificiranja ocijenjen kao potpuno spremna postrojba (FOC) te je započeo proces njegova pridruživanja NATO-ovu Multinacionalnom korpusu Sjeveroistok (MNC NE). Tijekom čitavoga procesa, intenzivnoga rada, sastanaka, dogova-

tijekom aktivnosti u ISAF-u. Iz svake nacije u timu će biti po dva pripadnika, a zapovjednik tima će biti pripadnik voda Vojne policije Republike Hrvatske. Pripremamo se za vježbu SHARP LYNX 14 koja će se u rujnu ove godine održati u Češkoj i u kojoj će sudjelovati naši budući partneri u MNMPBAT-u, njemački i američki časnici i dočasnici. To će biti prilika da se bolje upoznaju s našim načinom rada. Tijekom 2015. slijedi vojna vježba Capable Logistician 2015 koja će se održati u Mađarskoj i za koju se pripre-

blike Hrvatske aktivno se uključila u razvoj NATO-ova Centra izvrsnosti vojne policije. Republika Hrvatska u Centru sudjeluje kao zemlja sponzor s pravom odlučivanja o njegovu razvoju i radu, a ja sam kao načelnik Odjela Vojne policije član Upravljačkoga odbora NATO-ova Centra izvrsnosti vojne policije. Ujedno, na rad u Centar izvrsnosti bit će upućen tijekom ove godine i jedan časnik OSRH. U svakome slučaju, pred MNMPBAT-om su nove zadaće, izazovi, a vjerujem i nova dostignuća i razvoj sposobnosti. ■

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

JORDANSKE LETEĆE TOPOVNJAČE

Na međunarodnome je sajmu SOFEX 2014 Kraljevsko jordansko ratno zrakoplovstvo predstavilo svoje dvije leteće topovnjače. Riječ je o lakim transportnim zrakoplovima CASA CN235 koji su u suradnji s američkom tvrtkom ATK preuređeni radi izvršavanja zadaća vatrene potpore iz zraka pa su dobili i novu oznaku AC-235. Preuređivanje transportnih zrakoplova dio je svjetskoga trenda kojim se nastoji povećati spektar njihove operativne iskoristivosti. Dosad su uspješno preuređeni AC-130 Hercules te MC-27J Praetorian.

Jordanske leteće topovnjače AC-235 naoružane su automatskim topom M230LF (*Link-Fed*) kalibra 30 mm postavljenim na bočnoj strani trupa te navođenim projektilima zrak-zemlja AGM-114 Hellfire, odnosno navođenim raketnim zrnima kalibra 70 mm koja se ispaljuju s potkrilnih nosača. Tijekom SOFEX-a navedeno je da je Jordan od tvrtke BAE Systems naručio APKWS (*Advanced Precision Kill Weapon System*) navođena raketna zrna kalibra 70 mm. Od senzorske opreme jordanske topovnjače nose Thalesov SAR (*Synthetic Aperture Radar*) radar te L-3 Wescamovu turelu s elektrooptičkim i infracrvenim senzorima. Opremljene su AN/AAR-47 i AN/ALE-47 obrambenim sustavom protiv protivničkih projektila odnosno zemaljske paljbe.

I. SKENDEROVIC

Foto: BAE Systems

PORINUTA TREĆA KLASE

Britanski brodograđevni koncern BAE Systems u svojem je brodogradilištu Barrow-in-Furness, Cumbria, Ujedinjeno Kraljevstvo, 17. svibnja porinuo treću od ukupno sedam planiranih podmornica na nuklearni pogon klase Astute. Naziv podmornice je Artful, a klasa je namijenjena potrebljima Kraljevske ratne mornarice i sukcesivno će zamijeniti podmornice klase Trafalgar.

Podmornice klase Astute gotovo su 50 % veće u odnosu na ostale operativne jurišne podmornice britanske flote. S obzirom na svoj pogon, neće imati potrebu za punjenjem gorivom te mogu dugo ostati pod vodom jer potreban kisik i pitku vodu stvaraju iz morske vode. Temeljno naoružanje čini 38 teških torpeda Spearfish i krstarećih projektila Tomahawk kojima mogu gađati druge podmornice,

DODATNI MSFV OKL

Sredinom svibnja američka je tvrtka Textron Marine & Land Systems uputila u Afganistan završnu isporuku od sedamdesetak oklopnih vozila na kotačima za potrebe Afganistske nacionalne armije (ANA). Posrijedi je realizacija ugovora zaključenoga u ljeto 2012. i vrijednoga 79 milijuna američkih dolara skladno kojem će za potrebe ANA-e biti isporučena 634 MSFV oklopnjaka. Uz ANA-u, oklopnjake će koristiti i afganistske specijalne snage.

Riječ je o lakim oklopnim vozilima MSFV (*Mobile Strike Force Vehicles*), koja se proizvode u trima inačicama. Prva će inačica biti opremljena tureлом s ugrađenom

Foto: US Navy

PODMORNICA ASTUTE

površinske brodove te kopnene ciljeve. Prve su podmornice u britanskoj mornarici kojima je tradicionalni periskop zamijenjen elektrooptičkim sustavom za prikazivanje površine na zaslonima.

Podmornica će biti konačno opremljena te ispitana na doku prije samih pokušnih plovidbi koje su predviđene za 2015. godinu.

M. PTIĆ GRŽELJ

Prve dvije podmornice u klasi, Astute i Ambush, ušle su u operativnu uporabu 2010. odnosno 2013. godine. Podmornice Audacious, Anson, Agamemnon i Ajax nalaze se u različitim fazama gradnje u halama i navozima spomenutoga brodogradilišta.

Foto: Oshkosh

PREDSTAVLJENI NOVI M-ATV

Na međunarodnome sajmu vojne tehnike i opreme SOFEX 2014 (Special Operations Forces Exhibition & Conference), održanome početkom svibnja u jordanjskoj Ammanu, američka je tvrtka Oshkosh Defence predstavila nove inačice vozila MRAP M-ATV (Mine Resistant Ambush Protected All-Terrain Vehicle).

Nazivi sugeriraju različite namjene: Intervention (EXI), Engineer (EXE) te Command (EXC). Zajednička je značajka svih triju inačica produljeno podvozje odnosno tijelo pa je stoga u nazivu atribut EX (Extended). Posadu standardne inačice M-ATV čini pet članova, dok nove inačice mogu prevesti do 11 osoba (Intervention - EXI) uključujući vozača, zapovjednika vozila te strojnici (ili operatora) daljinski upravljavog oružnog sustava. S povećanjem transportnoga dijela povećana je i masa te su nove inačice M-ATV u odnosu na standardnu 2270 kg teže. Unatoč tomu, predstavnici Oshkosh Defence ističu kako M-ATV nije izgubio na odličnoj prohodnosti u terenskim uvjetima. Velik je motiv za razvoj novih inačica vozila M-ATV interes zemalja Bliskog istoka i sjeverne Afrike, posebno Saudijske Arapije i Ujedinjenih Arapskih Emirata, koji su naručili veće količine standardnih odnosno predali prve narudžbe za produljene inačice.

I. SKENDEROVIC

OPNJACI ZA AFGANISTAN

vatrenom stanicom, druga će imati poluotvorenu turelu u kojoj će biti smješten strojničar, dok će treća biti specijalizirana za sanitetsku potporu, odnosno medicinsku evakuaciju ranjenika.

Oklopno vozilo MSFV, poznato i pod nazivom MASV (Medium Armored Security Vehicle) iz skupine je oklopnih vozila M1117 Armored Security Vehicle (ASV), pogonske konfiguracije 4 x 4 i mase do 12 tona. Američke oru-

žane snage koriste ga niz godina, a u Afganistanu ga je koristila i američka vojna policija. To lako oklopno vozilo dizajnirano je prije svega za prijevoz ljudi (uz tri člana posade maksimalno do osam vojnika, ovisno o inačici), uz višu razinu balističke zaštite u odnosu na HMMWV. Može biti naoružano teškom strojnicom Browning M2 kalibra 12,7 mm te automatskim bacaćem granata MK19 MOD 3 kalibra 40 mm.

I. SKENDEROVIC

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Sikorsky

NOVI AMERIČKI PREDSJEDNIČKI HELI

Ministarstvo obrane SAD-a sklopilo je početkom svibnja vrlo važan ugovor s domaćom tvrtkom Sikorsky Aircraft. Riječ je o narudžbi 21 srednjeg transportnog helikoptera Sikorsky S-92 namijenjenog isključivo prijevozu američkog predsjednika te ostalih visokih državnih dužnosnika. Vrijednost ugovora procjenjuje se na 1,24 milijarde američkih dolara, a uz isporuku helikoptera obuhvaća i isporuku veće količine potrošnoga materijala

i zamjenskih dijelova te dva simulatora koja će biti instalirana u Marinskome korpusu. Na natječaju su sudjelovale i tvrtke AgustaWestland i Northrop Grumman (AW101 Merlin), Boeing (CH-47 Chinook) te Bell (V-22 Osprey). Svi naručeni helikopteri S-92 trebali bi biti isporučeni do kraja 2023. godine. Transportni helikopter S-92 (vojna inačica nosi oznaku H-92 Super Hawk) pripada helikopterima nove generacije, s brojnim teh-

nološkim i strukturnim poboljšanjima koja mu omogućuju razrađeniji koncept primjene. Sikorsky S-92 namijenjen je prije svega za daćama borbenoga i neborbenoga traganja i spašavanja te različitim oblicima transporta ljudi i opreme u vojne i civilne svrhe. Povećana mu je razina pasivne i aktivne zaštite, ima veći dolet, veću nosivost, jednostavnije održavanje te niže operativne troškove. Velika je pozornost posvećena sigurnosti letenja i

Prazan helikopter S-92 teži 7030 kg, dok maksimalna težina s podyjesnim teretom iznosi 12 020 kg. Maksimalna brzina iznosi 306 km/h, a maksimalna krstareća brzina 280 km/h. Maksimalni dolet iznosi 1482 km, a maksimalni operativni plafon leta 4270 m. Pogonsku skupinu čine dva turbovratilna motora tvrtke General Electric CT7-8A, svaki jakosti 2717 KS.

KOPTER

poštivanju međunarodnih civilnih zrakoplovnih standarda. S-92 prvi je helikopter koji je dobio certifikat EASA/JAR (European Aviation Safety Agency / Joint Aviation Authorities) u skladu s najnovijim standardima, a FAA ga je 2002. proglašio najsigurnijim helikopterom na svijetu.

I. SKENDEROVIC

Foto: MoD Republic of Kazakhstan

KAZAHSTAN RAZMATRA NABAVU KORVETE

dam svjetskih brodograđevnih tvrtki. Prepostavlja se da bi konačna odluka mogla biti donesena nakon kazahstanske vojne izložbe KADEX u Astanu. Potencijalni dobavljači novoga plovila izjavili su kako su taktičko-tehnički zahtjevi spomenute korvete iznimno široki pa je analitičarima teško otkriti njezinu pravu namjenu.

Kazahstanska ratna mornarica, prema dostupnim podacima, u floti ima 15 plovila. Najveći je raketni brod klase Kazahstan koji ima istisninu oko 250 t, a planirana je nabava još dvaju takvih plovila. Flotu čine i četiri ophodna broda klase Almaty, ophodni čamac klase Dauntless, pet obalnih ophodnih brodova klase Guardian te dva ophodna plovila istisnine 39 t klase Grif poznate i pod projektnim nazivom Project 1400M. Dva ophodna broda klase Türk izgrađena su krajem šezdesetih odnosno početkom sedamdesetih godina, najveća istisnina iznosi im oko 170 t, a dugi su 40 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: US Navy

POKUSNA PLOVIDBA ŠESTOG LCS-a

Američka ratna mornarica započela je 15. svibnja pripremne radove za početak ispitivanja i pokusnu plovidbu šestoga obalnog borbenog broda (*Littoral Combat Ship - LCS*) klase Independence (LCS 6). Brod Jackson treće je plovilo u klasi izgrađeno u brodogradilištu tvrtke Austal. Nakon ulaska u operativnu uporabu, novo plovilo katamaranske forme pridružit će se prvim

dvama trimaranima koji su ušli u operativnu uporabu u siječnju 2010., odnosno krajem prošle godine. Primopredaja broda Jackson (LCS 6) Ratnoj mornarici SAD-a očekuje se, sukladno planskim terminima, u prosincu 2014.

Trenutačno se gradi i oprema četvrti trimaran LCS 8 čija je gradnja započela u siječnju 2012. u Austalovu brodogradilištu u Mobileu, Alabama.

M. PTIĆ GRŽELJ

Jackson je prvo od deset plovila programa obalnoga borbenog broda koje gradi tvrtka Austal pod shemom *block buying*.

Foto: Jobaria

RAKETNI DIN

Samohodni višecijevni lanser raketa (SVLR), skraćeno nazvan JDS MCL (Jobaria Defense Systems Multiple Cradle Launcher) predstavljen je prvi put na izložbi IDEX 2013 u veljači prošle godine. Premijerom u Abu Dhabiju, Ujedinjeni Arapski Emirati (UAE), zaključen je ciklus razvoja koji je počeo pet godina prije u tvrtki Jobaria Defense System (JDS), također iz UAE-a. Zasad su neodređen broj jedinica sustava preuzele emiratske oružane snage. Sustav uključuje teški transporter tvrtke Oshkosh 6 x 6 HET koji vuče poluprikolicu na deset kotača s četirima zasebnim 122 mm raketnim lanserima, a svaki od lansera sadrži

Premijera MCL-a na izložbi IDEX 2013 u Dubaiju odjeknula je cijelim svijetom. Bez obzira na to kakva će mu biti budućnost, sustav pokazuje da Ujedinjeni Arapski Emirati itekako ozbiljno pristupaju domaćoj namjenskoj industriji. Veliki uvoznik vojne tehnike i opreme namjerava postati velikim izvoznikom

60 lansirnih cijevi. Sustav je dobio ime po dinosaurusu koji je bio dug oko 22 metra i težak dvadesetak tona. JDS je tvrtka koja djeluje na tržištu kao dobavljač modernih oružnih sustava, s ključnim naglaskom na dizajnu, razvoju i nadogradnjama pomoćnim uslužnim programima. Vlasnik šezdeset posto JDS-a je UAE-ov obrambeni holding Tawazun, a četrdeset posto imat će privatna Al Jaber Group.

EKSPRESNI RAZVOJ

Neposredno nakon premijere analitičari su se pitali kako je sustav razvijen u tako kratkome vremenu kad i kod vodećih svjetskih proizvođača vojne

opreme procesi traju po deset i više godina. Odgovor je jednostavan. Prvo, finansijska moć UAE-a omogućuje kupovinu najsvremenijega naoružanja iz svih krajeva svijeta. Časnički se kadar školuje u najpoznatijim svjetskim vojnim centrima i akademijama, kao što je Royal Military College u Velikoj Britaniji, West Point u SAD-u i Saint-Cyr u Francuskoj. U zadnjem je desetljeću UAE započeo ozbiljno ulagati u vojnu industriju. MCL je jedan od sve većeg broja oružnih sustava koji se razvijaju uz pomoć inozemnih partnera, ali s konačnom montažom i integracijom u UAE-u. Kad se sve to uzme u obzir, nije bio problem razviti

OSAUR

do danas najveći i najteži SVLR na svijetu, s apsolutno najvećim brojem raketa. Sustav MCL nosi ni manje ni više nego 240 raketa. Primjera radi, uobičajen broj raketa istoga ili sličnoga kalibra na klasičnim lanserima sa shemom pogona 6 x 6 ili 8 x 8 iznosi 32 do 40. To znači da MCL zamjenjuje šest do sedam klasičnih vozila, odnosno jedan MCL ima vatrenu moć koja je ekvivalentna bitnici raketnoga topništva BM-21 Grad od šest vozila.

NENADMAŠNE KARAKTERISTIKE

Ujedinjeni Arapski Emirati prve su primjerke SVLR-a za svoje topništvo kupili od Italije početkom 80-ih go-

dina. Riječ je o SVLR-u nazvanomu FIROS 25 na kamionima Mercedes-Benz (6 x 6) s dvama blokovima s po 20 cijevi 122 mm. Od Italije je kupljen i određen broj raketa. SVLR može poslužiti za više namjena u modernome ratovanju te je u stanju u kratkome vremenu napasti velikom paljbenom moći. MCL je namijenjen za blisku paljbenu potporu te za paljbeni udare i suzbijanje neprijateljskih ciljeva na širem području. Osnovni je razlog uporabe tako moćnoga vozila njegovo nenadmašno raketno naoružanje. MCL se sastoji od transportnoga vozila (vučni vlak ili tzv. labudica) i poluprikolice s lanseri-

Ideja koja je stvorila moći MCL u osnovi je jednostavna - postaviti što je moguće veći broj raketa na jedno vozilo i zaboraviti sve ostalo. Sustav nosi ni manje ni više nego 240 raketa! Hoće li proizvođač iz Ujedinjenih Arapskih Emirata ostvariti izvozni uspjeh?

Foto: Tawazun

ma. Na poluprikolici se nalaze četiri okretna postolja/modula, a na svakome su postolju tri bloka sa 60 raketa (svaki blok ima 20 cijevi u četiri reda po pet cijevi), za rakete 122 milimetra. Svako je raketno postolje montirano na poluprikolici i čini samostalni, odnosno pojedinačni raketni sustav koji se može okretati lijevo i desno. MCL odjednom može pokriti područje od četiri četvorna kilometra, tj. 2 x 2 km. Operater iz vozila može odabrati različite načine ispaljenja kao što je ispaljenje jednoga bloka raketa, određen broj blokova, odnosno ispaliti puni paket od 240 raketa za manje od dvije minute. Razmak između opaljenja iznosi 0,5 s.

MALOBROJNA POSADA

Globalno pozicioniranje odnosno inercijski navigacijski sustav i računalni sustav upravljanja paljbom koriste se za određivanje mesta paljbenoga položaja i povećanje točnosti gađanja. Svaki modul lansera može zasebno ispaljivati rakete, a to omogućuje neovisna inercijska referentna jedinica koja osigurava precizne meteobalističke podatke čak i pri brzim rafalima tijekom gađanja drugih modula. Cijelim sustavom upravlja tročlana posada koju čini zapovjednik, operator i vozač, a može djelovati potpuno samostalno ili biti integrirana u cjelokupan sustav upravljanja topničkom paljbom više razine. MCL je potpuno autonoman jer je opremljen vlastitim sustavom upravljanja paljbom, navigacijskim sustavom i preciznim sustavom poravnavanja s tlom radi uspješnoga djelovanja po ciljevima u rasponu od 16 do 40 km. Posada

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE

Naoružanje	Oklop
240 x 122 mm raketnih lansirnih cijevi	zaštitu od osobnog oružja i khotina, razina 2 STANAG 4569
Korisnik	Masa
Ujedinjeni Arapski Emirati	105 000 kg napunjeno
Zemlja razvoja	Brzina
Ujedinjeni Arapski Emirati	50 km/h maksimalna brzina na cesti
Oprema	Doseg
zapovjedna postaja lansera (LCP), navigacijski sustav, računalni sustav upravljanja paljbom, sustav NBK zaštite, centralni sustav nadzora tlaka u gumama i sustav nивелиranja (dovodenja u vodoravni položaj)	450 km
Posada	Dimenzije vozila
tročlena	duljina: 29 m; širina: 4 m; visina: 3,8 m

Operator MCL-a može ispaliti puni paket od 240 raketa za manje od dvije minute i paljbom pokriti područje od četvorna kilometra

KOPNENA VOJSKA

Foto: Burkan

topničko-raketnog sustava ciljanje i ispaljivanje svih raketa obavlja iz kabine, ne napuštajući vozilo.

TEŠKO VOZILO

Ideja koja je stvorila MCL u osnovi je jednostavna - postaviti što je moguće veći broj raketa na jedno vozilo i zaboraviti sve ostalo. Velik ili, u ovome slučaju, vrlo velik broj raketa može se transportirati samo najvećim i najsnažnijim vozilima. Ostali proizvođači pribjegavaju uglavnom vozilima na kotačima, najčešće 6 x 6 ili 8 x 8, eventualno gusjeničarima. Međutim, nijedno od tih vozila nije opremljeno prikolicom ili poluprikolicom, u prvome redu zbog zadržavanja pokretljivosti po lošem terenu. Kad su takve stvari u pitanju, korisnici se obično odlučuju da vlastiti razvoj temelje na postojećim vozilima. U UAE-u su se odlučili za ugradnju velikog broja lansera (raketa) na prikolicu koja je bazirana na poluprikolici jednoga od najsnažnijih vučnih transporterata, odnosno kamiona za prijevoz tenkova i oklopnih vozila. Za osnovu je uporabljen američki teški transporter Oshkosh M1070F, poznat i pod kraticom HET (Heavy Equipment Transporter). Opremljen je šestocilindričnim linijskim motorom Caterpillar C-18 s turbopunjачem, radne zapremnine 18,1 l, snage 515 kW (700 KS) i okretnoga momenta 2576 Nm pri 1300 okretaja u minuti. Koristi automatsku transmisiju Allison HD 4076P sa sedmostupanjskim automatskim mjenjačem s TC-561 pretvaračem momenta i startnom drugom brzinom. Pogon je 6 x 6, s nestandardnim širokoprolifnim terenskim gumama.

U tvornici Burkan Munitions Systems UAE su pokrenuli vlastitu proizvodnju projektila. Rakete od 122 mm koje bi trebale biti osnovne za MCL razvijene su s turškim Roketsanom

MCL je najveći sustav koji nudi tvrtka Jobaria, ali jasno je da se istom tehnologijom mogu raditi i manji i pokretljiviji samovozni višesjajevni lanseri raketa

SMANJENA POTROŠNJA

Vozilo ima prihvatljivu mogućnost kretanja po različitim terenima zbog velike pokretljivosti kotača na transporteru te osigurava potrebnu snagu da se preveze MCL koji napunjen teži 105 t. Brzina kretanja na asfaltnim površinama iznosi do 50 km/h (80 km/h prazan) i 30 km/h na 2,5-postotnom nagibu. HET također ima sustav centralne kontrole tlaka u gumama (Central Tyre Inflation System - CTIS)

kojim se upravlja s pomoću niza tipki na ploči vozila ("CC" za cross-country, "HWY" za cestu ili autocestu i "MSS" za blato, snijeg i pjesak) koji može držati gume napuhane čak i ako metak prođe kroz njih. Dimenzije guma su 425/95 R20 bez zračnica. Kapacitet spremnika goriva iznosi 940 l što osigurava autonomnost od najmanje 450 km. Potrošnja goriva također je znatno smanjena jer je usprkos velikoj težini

Foto: Jobaria

Foto: Tawazun

Foto: Jotaria

i snazi motor relativno štedljiv, sva-kako štedljiviji u odnosu na ukupnu potrošnju vozila cijelokupne bitnice. Za UAE potrošnja goriva sigurno nije problem, ali kad se pridoda ukupna logistika koja prati bitnicu raketcnoga topništva sastava šest oružja sigurno je ukupna potrošnja MCL-a znatno manja. Kabina ima ugrađenu oklopnu zaštitu razine 2, prema standardu STANAG 4569. To znači da je otporna na paljbeno djelovanje probojnoga i probojno-zapaljivoga streljiva $7,62 \times 39$ mm s udaljenosti od 30 m, odnosno eksploziju mine mase do šest kilograma. Modifikacija kabine izvedena je u UAE-u. Poluprikolica je opremljena neovisnim pomoćnim agregatom koji sustavu naoružanja omoguće veću autonomnost tako da osigurava djelovanje i kad je motor vozila ugašen čime se štedi gorivo i osigurava manji infracrveni odraz. Prije paljbenoga djelovanja na tlo se spušta deset hidrauličnih stabilizatora radi poravnavanja platforme.

DVIJE VRSTE RAKETA

Kad je radni vijek talijanskih raketa za sustav FIROS 25 istekao, iz UAE-a su se obratili turskoj tvrtki Roketsan od koje su kupljene odgovarajuće rakete kalibra 122 mm za talijanske višecijevne raketne lansere. Po svemu sudeći, UAE je bio vrlo zadovoljan tom

kupovinom jer je odlučio pokrenuti vlastiti razvoj raketa 122 mm temeljen na turskoj tehnologiji. Streljivo za potrebe MCL-a proizvodi tvrtka Burkan Munitions Systems sa sjedištem u UAE-u. Rakete se proizvode u dvjema inačicama i to TR-122 i TRB-122. Prva je s trenutno fugasnog (TF) bojnom glavom, a druga s rasprskavajućom bojnom glavom. Raspon dometa objiju raketa je identičan i iznosi od 16 do 40 kilometara, a i druge su dimenzije raketa identične. Duljina iznosi 2,93 m, masa 66 kg, a masa bojnih glava 18,4 kg. Jedina je važna razlika među tim raketama ubojni radijus koji za TR-122 iznosi 20 m, a za TRB-122 iznosi 40 m. Rakete 122 mm su s produženim dometom (*extended range*) što im omoguće prepoznatljiv aerodinamični dizajn i smanjen dim zbog uvođenja čvrstoga kompozitnog goriva te sto posto veći domet od konvencionalnih 122 mm raketa koje imaju domet oko 21 km. Rakete su pakirane u blokovima po 20 komada radi lakšeg punjenja lansera te su spremne za istodobno ispaljivanje. S druge strane, potpuno su zaštićene od nepovoljnih vremenskih uvjeta i utjecaja okoliša u svim fazama koje uključuju skladištenje i rukovanje na terenu. Stabilizacija slobodnoga leta rakete povećana je odgovarajućom ugradnjom (rotacijom) četiriju krilaca. Rakete su u prvome

redu učinkovite protiv pješaštva, manje utvrđenih objekata i lakih oklopnih vozila. Kao alternativa turskim raketama mogu se koristiti i druge rakete, uključujući i sovjetske, odnosno ruske rakete za sustav BM-21 Grad čija je rasprostranjenost u svijetu velika, pa problema s opskrbom vjerojatno ne bi bilo.

PROBLEMATIČAN DOMET

MCL ima vlastito vozilo za potporu odnosno popunu streljivom. Ono koristi isti transporter i poluprikolicu kao MCL. Nosi još jedan borbeni komplet od 240 raketa i dvije dizalice od kojih svaka opslužuje po dva okretna lansera na poluprikolici. Streljivo se nalazi u blokovima radi brze i jednostavne promjene, tj. zamjene. Popuna svih 240 raketa može se provesti za 30 minuta, a to je moguće samo ako se mijenjaju kompletne standardne lansirne blokovi/moduli s po 20 raketa. To vozilo također transportira i pričuvni motor generator koji se može montirati ako onaj na vozilu otkaže. Prilikom demonstracije gađanja na izložbi gađana je površina od nevjerojatna četiri četvorna kilometra (2×2 km) koja višestruko premašuje pokrivanje površine svih drugih SVLR-ova. Npr., američki MLRS M270 s raketama kalibra 227 mm pokriva površinu od $0,23 \text{ km}^2$, a ruski BM-30 Smerč sa standardnim raketama kalibra 300 mm pokriva površinu od $0,67 \text{ km}^2$. Međutim, ako se usporedi domet raketa, i američki i ruski sustav imaju veliku prednost u odnosu na MCL. Naište, domet MLRS-a s raketama s GPS navođenjem iznosi 70 km, dok BM-30 ima također 70 km, a s novijom raketom 9M528 domet iznosi 90 kilometara. Ako se uzme u obzir da MLRS može ispaljivati i rakete ATACMS

Najveća masa vozila s lanserima raketa iznosi 105 tona što je gotovo dvostruko više od najsvremenijih tenkova. Najveća brzina tako napunjenoj vozila iznosi 50 km/h na asfaltu, a autonomnost je najmanje 450 kilometara. Duljina vozila iznosi 29 metara što je približno tri puta više u odnosu na tenkove s cijevi okrenutom prema naprijed, širina je 4, a visina 3,8 metara.

KOPNENA VOJSKA

(Army Tactical Missile System) dometa od 128 do 300 km, s GPS navođenjem ili bez njega, jasno se vidi osnovni nedostatak MCL sustava, a to je domet.

ALTERNATIVNE RAKETE

Osim raketa kalibra 122 mm, u ponudi su i one kalibra 107 milimetara namijenjene izvozu. Imaju masu 19,5 kg, duljinu 0,84 m i masu eksploziva u TF bojnoj glavi 1,25 kg. Minimalni domet iznosi tri kilometra, a maksimalni je više od jedanaest kilometara. Pomaže neologično da se s vozila čija je masa u klasi 105 t ispaljuju relativno male rakete, bez obzira na njihov broj. Daleko više smisla ima ispaljivanje raketa većih dimenzija i dometa čime bi se mogao nadoknaditi ključni nedostatak raketa kalibra 122 milimetra. Stvarna su alternativa raketama TR-122 i TRB-122 također turske raketne TR-300 kalibra 300 mm, dometa 100 km, opremljene TF rasprskavajuće-razornim bojnim glavama koje se postavljaju u četverostruku lansere. Na MCL, umjesto jednoga lansera sa 60 raketama kalibra 122 mm, može biti postavljen četverostruki lanser raket T-300, odnosno četiri četverostruku lansera s ukupno 16 raketama. Broj, međutim, ne djeluje ni približno toliko impresivno kao 240 raketama kalibra 122 mm jer BM-30 Smerč nosi 12

MCL je napredni raketni sustav koji karakterizira širok opseg primjene, jednostavna uporaba i održavanje. To je, dakle, međunarodni napredni ultramoderni oružni sustav. Njegova je glavna prednost ta da jedan sustav s tročlanom posadom može zamijeniti tridesetak vojnika. Prednost je i mnogo manja logistika

raketa promjera 300 mm, dometa 70 ili 90 km, ali s kasetnim bojnim glavama, dok domet raketata ATACMS iz MLRS-a koji takođe nosi 12 raketata, ali 227 mm, još uvjek nije dostignut. Štoviše, raketate MLRS imaju inačice s GPS navođenjem što tako povećava preciznost te raspored djejanja na gađanoj površini čime se ukupna borba učinkovitost znatno povećava.

MANJI I SUVREMENIJI LANSERI

Sustavu MCL nedostaje navođenje da bi u potpunosti bio konkurentan. U inačici s raketama 122 mm, MCL je zaista, prema paljbenoj moći, do danas najmoćniji SVRL, ali ukupno uvezvi, postoje manji i svremeniji SVRL-i. Međutim, u razvoju su projekti raketama kalibra 122 mm s GPS navođenjem ili raketama s poluaktivnim laserskim samonavođenjem i obilježavanjem ciljeva sa zemlje ili iz zraka. To se može zaključiti iz kupovine novih raketama kalibra 70 mm koje se mogu lako prilagoditi na prorijeve veći od 122 milimetara. Tipičan je primjer slovačka modifikacija sustava RM-70 ili izraelske raketne Strikes u kalibru 122 mm, odnosno niz vođenih raketnih zrna tipa APKWS, DAGR, GATRS, Talon, Cirit i Syrocot. Ujedinjeni Arapski Emirati kupili su predzadnji model, a četvrti, koji se tek razvija, takođe je njima namijenjen. Osim toga, na sajmu IDEX 2013 s Roketsanom su potpisali ugovor o nabavi zasad nepoznatog broja vođenih raketnih projektila Cirit vrijedan 196,2 milijuna dolara. Cirit ima poluaktivno lasersko navođenje i promjer tijela 70 mm, odnosno mogućnost lansiranja

iz lansera za nevođene raketne projektili Hydra. Sustav MCL bi s 240 takvih navođenih raketata na jednom vozilu, sposobnih za precizna gađanja pojedinačnih ciljeva (neovisno o tome je li riječ o utvrđenim točkama, tenkovima, topničkim oruđima ili položajima ukopanoga pješaštva), mogao biti dominantan čimbenik na bojištu.

MEĐUNARODNA AFIRMACIJA?

MCL je napredni raketni sustav koji karakterizira širok opseg primjene, jednostavna uporaba i održavanje. To je, dakle, međunarodni napredni ultramoderni oružni sustav. Njegova je glavna prednost ta da jedan sustav s tročlanom posadom može zamijeniti tridesetak vojnika. Prednost je i mnogo manja logistika pa umjesto npr. šest vozila s po pet članova posade i često zapovjednoga vozila, broji svega tri vojnika: zapovjednika, operatora i vozača. Za tu je zadaću odabrana osnova (periferija) teškoga transportera što je jedinstven slučaj u svijetu. Riječ je o 6 x 6 transporteru s poluprikolicom. MCL 122 mm angažira se na poziv, a nije kao klasično topništvo stalno na paljbenome položaju. Njegova je zadaća neizravna paljba, odnosno zasljepljivanje ciljeva na širem području djejanja. Sustav bi nakon ispaljivanja raket trebalo premjestiti na postaju za popunu streljiva. Ondje bi se s pomoću dizalica namjenskoga vozila za potporu moduli brzo zamijenili novim raketama. Vrijeme će pokazati hoće li biti zainteresirani za "egzotiku" poput MCL-a. Međutim, bez obzira na divljenje koje takvi sustavi izazivaju, uspjeh na tržištu često izostane. ■

Peta KOSTANJŠAK

VOJSKE SVIJETA

Foto: US DOD

ZADNJIH SU 80 GODINA TAJLANDSKE ORUŽANE SNAGE ČAK 12 PUTA PREUZIMALE VLAST U ZEMLJI, A BILO JE TU JOŠ I SEDAM NEUSPJELIH POKUŠAJA. NO, KRATKI POGLED NA POVIJEST PUNO OTKRIVA – VOJSKA JE ČESTO IGRALA KLJUČNU ULOGU U OBLIKOVANJU POLITIKE U KRALJEVSTVU

KRALJEVSKE TAJLANDSKIE ORUŽANE SNAGE

Najnovija se intervencija vojske dogodila prošlog mjeseca i još uvijek je teško predvidjeti krajnji ishod događaja. U Tajlandu već niz godina traje politička kriza i sukobi raznih frakcija pa je vojska opet odlučila vlastitom intervencijom uvesti red i mir. Zapovjednik kopnenih snaga general Prayuth Chan-Ocha prvo je proglašio izvanredno stanje poziva-

jući se na akt koji datira još iz 1914. godine, a zatim je i formalno objavio da vojska preuzima vlast.

EUROPSKI KONCEPTI RAZVOJA

Prve je korake prema razvoju modernih oružanih snaga u Tajlandu poduzeo kralj Mongkut u drugoj polovini XIX. stoljeća, a zanimljiva je činjenica da je za vrijeme njegove

— ► —
Zapovjednik KoV-a general Prayuth Chan-Ocha prošlog je mjeseca objavio da vojska opet preuzima vlast u Tajlandu. Očekuje se rasplet situacije

Foto: US DOD

VOJSKE SVIJETA

Foto: Royal Thai Army

vladavine, a nakon toga i vladavine njegovih sinova, kraljevstvo bilo prilično zainteresirano i otvoreno za ideje i metode sa zapada. Stoga su, držeći se europskih nacrtava, osnovali svoje škole za kadete, doveli strane savjetnike i krenuli u reorganizaciju vojske. U Prvome svjetskom ratu se Tajland, tada Sijam, pridružio Velikoj Britaniji i Francuskoj te je azijsko kraljevstvo poslalo mali kontingenat u Europu čime je pružilo dokaz uspješnoga razvoja vlastitih oružanih snaga. U tom je razdoblju vojska brojila otprilike trideset tisuća ljudi, a bila je organizirana i obučavana prema europskoj vojnoj praksi i konceptima.

VEĆA I LI MANJA ULOGA

Upravo je činjenica da su vladajuće elite široke ruke prihvaćale zapadnjački utjecaj na početku XX. stoljeća snažno utjecala na ulogu vojske. Između dva rata mnogi su tajlandski vojni dužnosnici školovani u Europi iz koje su natrag donijeli ne samo taktike i strategije, nego i političke i društvene koncepte. To se ujedno smatra temeljem državnoga udara 1932. godine koji je zemlji donio transformaciju iz absolutne u ustavnu monarhiju, a vojska se predstavila kao dominantna sila koja i danas igra važnu ulogu u političkome životu zemlje. Zadnjih je nekoliko desetljeća ta dominacija smanjena nešto stabilnijom civilnom vladavinom i određenim zakonskim ograničenjima, a utjecaj vojske prilično je oslabio nakon demonstracija i ustavnih promjena 1992. godine. No, čini se da je nestabilnost u zemlji zadnjih godina

U travnju svake godine u tajlandske vojarne i baze stiže novi naraštaj mladića koji služe obvezni vojni rok

Danas, u zemlji koja broji više od 67 milijuna stanovnika, oružane snage imaju 306 tisuća djelatnih pripadnika te 245 tisuća pripadnika djelatne pričuve.

Tajlandski boks, najpoznatiji sport azijske kraljevine, vrlo je raširen i u oružanim snagama. Na fotografiji su tajlandski vojnici tijekom vježbe Cobra Gold 2012

opet otvorila put za povratak vojske na političku pozornicu.

BROJNI GENERALI I ADMIRALI

U vremenima kad je vojska nakon izvedenoga udara bila na vlasti, kraljevske oružane snage su se širile i postajale brojnije, ali tijekom civilne vladavine njihov je broj stagnirao. Danas, u zemlji koja broji više od 67 milijuna stanovnika, oružane snage imaju 306 tisuća djelatnih pripadnika te 245 tisuća pripadnika djelatne pričuve. Raspoloživih za vojnu službu ima oko 35,5 milijuna,

a dvogodišnji vojni rok obvezan je za sve muškarce. Podatak koji upada u oči jest procjena da u oružanim snagama danas ima više od 1750 generala i admirala što se smatra iznimno velikim brojem za vojsku te veličine, ali pruža određeni prikaz statusa vojske i njezina višedesetljetnoga isprepletanja s gospodarstvom i politikom.

POVIJEST NA ODORAMA

Povijest je u određenome dijelu utjecala i na izgled tajlandskih vojnih odora. One odražavaju strane utjecaca

Foto: USMC

Foto: defenseimagery.mil

Nosač Chakri Naruebet najmoćniji je ratni brod Kraljevske tajlandske mornarice koju čini desetak fregata, korveta i raketnih topovnjača te amfibijskih snaga

je pa se tako na odorama viših dužnosnika može primijetiti američki utjecaj, dok se na odorama nižih mornaričkih činova može primijetiti utjecaj francuskih kolega. Kad je riječ o svečanim odorama i odorama visokih dužnosnika, prisutan je nekadašnji utjecaj britanskih savjetnika, a značajna uloga vojske u kraljevskim ceremonijama pridonijela je raskoši i sjaju odora zapovjednika tajlandske vojske. Kralj je vrhovni zapovjednik oružanih snaga. Odgovornost za operacije, organizaciju i administraciju triju grana oružanih snaga leži u ru-

kama ministra obrane i vrhovnoga zapovjednika Glavnoga stožera te zapovjednika svake grane – Kraljevske tajlandske mornarice, Kraljevske tajlandske kopnene vojske i Kraljevskih tajlandskih zračnih snaga.

PROGRAM MODERNIZACIJE

Nakon završetka hladnoga rata, 90-ih su godina tajlandske oružane snage započele snažniju modernizaciju pa su 1994. donijele konkretni program čiji je cilj bio pribaviti moderno naoružanje: borbenu oklopnu vozila, nove jurišne puške, tenkove,

helikoptere, fregate i druge velike brodove, podmornice, lovce, satelite i sustave za elektroničko ratovanje. Proces je usporen financijskom krizom krajem 90-ih, kao i nekim drugim političkim čimbenicima, ali zadnjih je godina uspješno nastavljen, što pokazuju i neke statistike.

Prema neovisnom portalu globalfirepower.com koji analizirači oko 45 raznih čimbenika kreira popis vojski prema njihovo snazi, Tajland je ove godine dospije na 24. mjesto od ukupno 106 zemalja, što je prilično dobra pozicija. Kad su u pitanju tajlandske zračne snage, zauzeo je još bolje – dvadeseto mjesto, a nešto su ipak slabije prošli kad je u pitanju mornarica.

PRVI ISTOČNOAZIJSKI NOSAČ

Tajland je s ozbirom na geografski položaj i duljinu obale imao i još uvjek ima aspiracije postati azijska pomorska sila. Tako je početkom 90-ih Bangkok financirao izgradnju prvoga istočnoazijskog nosača zrakoplova nazvanog Chakri Naruebet. Nosač je porinut 1996., ali je vrlo brzo nakon izbijanja azijske finansijske krize uglavnom ostajao u luci Rayong jer su sredstva za njegovo održavanje te održavanje zrakoplova Harrier znatno smanjena, kao i obrambeni proračun u cjelini. Taj je nosač najmoćniji ratni brod Kraljevske tajlandske mornarice koju čini desetak fregata, korveta i raketnih topovnjača te amfibijskih snaga. Iako je krajem prošle godine mornarica navodno

Zdesna: tajlandski amfibijski brod HTMS Angthong, fregata HTMS Chao Phraya, korvete HTMS Rattanakhosin i HTMS Sukhothai te američki transportni brod USNS Washington Chambers na vježbi CARAT Thailand 2013

Foto: US Navy

COBRA GOLD

Cobra Gold najveća je višenacionalna i višegranska vježba u jugoistočnoj Aziji koja se svake godine održava u Tajlandu. Prva je vježba održana 1982. kao dio bilateralnih odnosa SAD-a i Tajlanda, a zadnjih su se godina pridružile i druge zemlje. Ove je godine vježba održana u veljači, a sudjelovale su snage SAD-a, Tajlanda, Japana, Južne Koreje, Malezije, Singapura i Indonezije, uz još nekoliko zemalja promatrača. Uz promicanje interoperabilnosti, cilj je vježbe poboljšati zajedničko planiranje i provođenje operacija te razvijati odnose između partnerskih nacija, s posebnim naglaskom na regionalnoj sigurnosti. Glavna je zadaća pripremiti se za odgovor na svaku moguću buduću krizu.

Foto: USMC

VOJSKE SVIJETA

pribavila protuzračni raketni sustav Sadral iz Francuske te stalno radi na nadogradnji naoružanja, prema nekim analizama, nosaču nedostaje radar srednjega dometa i sustavi za upravljanje torpednim gađanjem. Istodobno, prva je generacija Harriera AV-8S na tome nosaču starija od 30 godina, do rezervnih dijelova vrlo je teško doći pa se ti zrakoplovi u zadnje vrijeme vrlo rijetko koriste.

POMORSKA SILA

Ipak, dvadesetak godina poslije križe neke nove okolnosti tajlandsku mornaricu ponovno potiču na to da zemlja bude prava pomorska sila, spremna na moguće izazove, neovisno o tome jesu li to teroristi, pobunjenici ili nervozni susjedi. Mornarica želi povećati svoju prisutnost u Andamanskome moru, ali i u međunarodnim misijama pa u njezinu flotu neprekidno stižu novi brodovi. Prošle je godine naručila svoj prvi ophodni brod tvrtke BAE Systems jer je dosad koristila brod HTMS Krabi, inače modificirani riječni brod domaće proizvodnje. Mornarica je također ušla u brojne velike ugovore za isporuku brodova s tvrtkom Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering (DSME) te dogovorila nadogradnju i poboljšanje sposobnosti postojećih kineskih plovila i druge tehnologije. Kako je bilo dosta problema s kineskim radarskim sustavom, Tajland je dao priliku Saabu i njegovu radarskomu sustavu Ceros 200.

Tajland je svojedobno bio zainteresiran za nabavu šest podmornica njemačke proizvodnje, ali je vlada zbog prevelikih troškova ipak oduštala. Time se našao u teškoj situaciji jer Singapur, Malezija i Vijetnam

Foto: Saab

Dvanaest Saabovih borbenih zrakoplova Gripen C i D spada među najnovije nabave tajlandskega zrakoplovstva

Tajlandski marinci kod helikoptera Super Lynx 300. Prve je primjerke Tajland nabavio krajem 2004.

poseduju podmorničke flote. No, gledajući s druge strane, njegovo je mornarici pripala čast postati prvi međunarodni kupac novih helikoptera Sikorsky MH-60S.

SVE VEĆA POTROŠNJA

Tajland zadnjih godina povećava ulaganja u obranu i vojnu tehnologiju. Tijekom 2013. ta su sredstva iznosila 6,1 milijardu dolara. To se, naravno, može objasniti i okolnostima u kojima se Tajland našao zadnjih desetak godina – od sporova sa susjedima, rastućega terorizma na jugu pa sve do unutarnje političke nestabilnosti. Usporedno s porastom prijetnji, razmjerno raste obrambeni proračun, kao i potreba za modernizacijom sredstava. Tajlandska se vlada, kad

je riječ o nacionalnoj obrani i opremanju vojske, uglavnom oslanja na uvoz vojne opreme i tehnologije iz Ukrajine, Rusije, Njemačke, Francuske i Španjolske. Od 2003. Tajland je domaćin Aziskoga sajma obrane i sigurnosti na kojem izlažu proizvođači iz cijelog svijeta. Od 2008. do 2012. uglavnom je uvozio letjelice, a u manjem broju rakete, oklopna vozila i brodove. Očekuje se da će do 2017. težište biti na uvozu helikoptera i oklopnih vozila te fregata za dugo namjeravano pojačanje mornarice. Zbog pojačanja nestabilnosti, predviđa se da će dodatno povećavati obrambenu potrošnju. Tajlandska je vlada krajem travnja ove godine potpisala s tvrtkom EADS North America ugovor o nabavi šest helikoptera

Foto: USMC

Tenkovi tajlandskega KoV-a M60A1 u formaciji tijekom vježbe s bojnim gađanjem na poligonu Ban Chan Krem u veljači ove godine

Foto: defenseimagery.mil

ODNOSI S VELIKIM SILAMA

Tajland je još od 1954. saveznik Sjedinjenih Američkih Država. Snage dviju zemalja borile su se rame uz rame u nizu sukoba (Koreja, Vijetnam, Irak). Iako dvije zemlje još uvijek puno toga veže i one surađuju te održavaju zajedničke vježbe, analitičari procjenjuju da su njihovi odnosi u fazi stagnacije zbog političke nestabilnosti u Tajlandu, kao i zbog njegova snažnijega okretanja prema rastućoj Kini. Iako je SAD još uvijek velik investitor, trgovina Tajlanda i Kine daleko premašuje te iznose. S druge strane, Tajland i Kina bliske su odnose počeli razvijati krajem 70-ih, nakon vietnameske invazije na Kambodžu (1978.). Tijekom desetogodišnje okupacije Bangkok i Peking izgradili su uspješno strateško partnerstvo. Kad je Vijetnam krajem 80-ih povukao svoje snage, tajlandsko-kineski odnosi fokusirali su se na trgovinu i investicije pa je uskoro Tajland postao jedan od najvažnijih gospodarskih partnera Kine u jugoistočnoj Aziji. Odnosi su dodatno ojačali za vrijeme vladavine premijera Thaksina Shinawatre od 2001. pa sve do njegova zbacivanja vojnim udarom 2006. godine. Tijekom 2011. na vlast se vratiла njegova stranka na čijem se čelu nalazila Yingluck Shinawatra (njegova sestra), pa su kinesko-tajlandski odnosi opet doživjeli snažan uzlet koji se očituje i na području vojne suradnje. Tajland je bio prva zemlja ASEAN-a koja je dobila kinesko oružje. Kraljevske tajlandske oružane snage bile su prva vojska jugoistočne Azije koja je održala zajedničku vježbu s Narodnooslobodilačkom vojskom NR Kine. Suradnja je nastavljena nizom različitih vježbi i obuka, ali i osmišljavanjem zajedničkoga razvoja tehnologije i vojne industrije

Foto: USAF

Lakota UH-72A u vrijednosti od 34 milijuna dolara.

KRALJEVSKE ZRAČNE SNAGE

Kraljevske tajlandske zračne snage (RTAF) znatno su pojačale svoje sposobnosti uvođenjem 12 borbenih lovaca Gripen JAS 39C/D, dvaju Saabovih zrakoplova S100B i dvaju 340s. Prva eskadrila Gripena stavljena je u funkciju tijekom ljeta 2011. u zračnoj bazi Surat Thani, a prošle jeseni Saab je isporučio zadnja tri naručena zrakoplova. Tajland očekuje isporuku švedskih protubrodskih projektila RBS-15F, a u tijeku je i nabava besposadnih letjelica. Važno je spomenuti remont i nadogradnju šest zrakoplova F16 čime će se njihov životni vijek prodlužiti do 2025. godine. Obrambeni sustav zračnih snaga (RTAD) trebao bi se umrežiti s kopnenim i pomorskim snagama radi provođenja zajedničkih operacija (komuniciranje sa Saabovim zrakoplovima, dvjema nadograđenim fregatama te nosačem zrakoplova), a vjeruje se da bi program trebao biti dovršen ove godine. U međuvremenu mornarica i zračne snage dobivaju radar Kronos radi poboljšanja obalne i zračne obrambene mreže.

POLU PRORAČUNA NA KOV

Kraljevska tajlandska kopnena vojska (RTA) dobiva gotovo polovinu

previđenoga obrambenog proračuna. Najveći je dio novca zadnjih godina odlazio u Ukrajinu jer je tajlandska vlada potpisala s Ukrspexportom ugovore o nabavi oklopnih transporterova BTR-3E1. Prva je narudžba uključivala 96, a nakon toga naručena su još 142 vozila. Do kraja ove godine Tajland bi trebao dobiti i 100 borbenih tenkova Oplot MBT sa 125 mm topom kojima će opremiti svoje mehanizirane bojne. Ti bi tenkovi trebali zamijeniti stare tenkove M41A3.

Tajlandska kopnena vojska posjeduje i taktičke kamione, a najnoviji je tip kamiona 6 x 6 naručen iz Ukrajine. Koristi šest samohodnih haubica Nexter Caesar 155 mm, nabavljenе su i nove američke vučene haubice, a trenutačno razvija vlastite haubice pojednostavljenoga tipa.

Višecijevni raketni lanser temelji se na kineskom sustavu WS-1 302 mm, a lansere kratkoga dometa nabavlja iz Velike Britanije.

TRAŽI SE RJEŠENJE KRIZE

Modernizacija svih triju grana tajlandskih oružanih snaga, kao i višemilijunski ugovori, govore u prilog činjenici da vojni vrh temelje sigurnosnih strategija pronalazi u nesigurnome multipolarnom okruženju u kojem se neprekidno vodi borba za ograničene resurse što neizbjježno

vodi do sukobljavanja oko postojećih morskih granica i dobara. Ta se percepcija najviše odrazila na isticanje potrebe za jačanjem na obali i moru. Dok su kopnene snage uvijek imale snažnu ulogu, zadnjih se godina te potrebe očituju u jačanju mornarice, ali i zračnih snaga. Najnovije uplitanje vojske u vlast u Tajlandu moglo bi nepovoljno utjecati na daljnji razvoj oružanih snaga, u prvome redu zbog percepcije tajlandskih građana, ali i zbog percepcije zemalja partnera. Tajlandski je kralj Bhumibol Adulyadej u svojoj 64 godine dugoj vladavini doživio još jedan vojni udar. Tek će se vidjeti kako će se riješiti kriza i kakve će posljedice imati za vojsku i društvo u cijelini. ■

U doba vladavine minojske dinastije na Kreti je počela era gradnje ratnih brodova na vesla koji su se potom proširili na cijelu Grčku

PODLISTAK
RATNI BROD
KROZ

**POVIJESNI RAZVOJ RATNOG BRODA PROMATRA SE UNUTAR POMORSKE RATNE
POVIJESTI I NJEZIN JE SASTAVNI DIO. POMORSKA RATNA POVIJEST OPISUJE
RATNE I POMORSKE KARAKTERISTIKE BRODA...**

Prve su se slike ratnih brodova pojavile oko 1500. pr. Kr. na egipatskoj hramu Del el Balzi, a prikazivale su brodove u pohodu preko Crvenog mora. Ti su brodovi imali čvrst kljun, kopljia i štitove ratnika te strelice. Prvo se razlikovanje ratnoga od trgovačkoga broda dogodilo u Feniciji oko 1000. pr. Kr. Ratni brodovi Feničana bili su građeni od cedrovine i obloženi bakrom te imali jedan red vesala i pomoćno križno jedro, uzdignute krameve i životinjske glave kao ukras. Posadu je činilo oko 150 mornara.

POZNATE TRIJERE

U doba vladavine minojske dinastije na Kreti je počela era gradnje ratnih brodova na vesla koji su se potom proširili na cijelu Grčku. Ubrzo su tadašnjim Sredozemljem zavladići dugi ratni brodovi opremljeni jednim redom vesala s trideset ili pedeset veslača i jarbolom s križnim jedrom. Asirci grade ratne brodove s dvama redovima vesala na svakome boku i palubu iznad vesla za ratnike. Oko 500. godine pr. Kr. u Grčkoj se rade trijere koje spadaju u najpoznatije antičke ratne brodove. Trijere su bile redovito duge oko 50 metara, a široke od šest do sedam metara i jednakog toliko visoke. One potom postaju sastavni dio svake

ratne mornarice. Ratni su brodovi grčkoga doba bili puno lakši od trgovačkih, prosječne mase 250 tona. Njihov je izgled ostao sačuvan na pojedinim crtežima. Veslači su bili podijeljeni u tri reda. U donjem redu, tj. donji veslači (*talamiti*) imali su najkraća vesla. Veslači u srednjem redu (*zigitii*) imali su nešto dulja vesla, dok su najduža vesla imali veslači u trećem redu (*traniti*). Osim toga, postojale su određene vrste brodova s više redova vesala (pentere, heksere, heptere i dr.). One su osim navedenih triju redova veslača imale i četvrti (*traniti*) te peti red veslača (*penterricki*). Važno je napomenuti da su veslači iz donjega reda imali i najmanju plaću, a svakoga višeg reda veću. Jedna veslačka klupa bila je udaljena od druge tri do četiri stope. Red klupa iznad donjega reda stajao je između dvije donje klupe i tako navise.

KLJUN I OKO

Na čelu veslača nalazio se zapovjednik broda (*heleust*) koji im je i određivao takt po kojem su trebali veslati jer bi im se inače zaplela vesla. Heleust je na velikim grčkim brodovima assistirao pomoćnik (*trijeraul*). Heleuste i trijeraule vrhovni je zapovjednik mornarice (*archon polemarhos*) birao među

mornarima, a obojica su se morala odlikovati strogim i točnim veslanjem i pravilnim iskoristavanjem fizičke snage. Pramac grčkih ratnih brodova bio je tup i na njemu se nalazio oštari brončani trozubi *kljun* koji je služio za zabadanje u bok neprijateljskoga broda. Na objema stranama kljuna nalazile su se *epotide*, tj. kratke grede koje su sprečavale dubok prodor u bok neprijateljskoga broda. Bilo je važno da se kljun može izvući iz boka neprijateljskoga broda nakon sudara. Na pramcu grčkih ratnih brodova s jedne se i druge strane nalazio reljef ili slika, primjereno imenu broda. Na svakoj strani pramca nalazilo se veliko oko koje je u početku bilo samo ukras, a potom je postalo otvor za prolaz sidrenoga konopa. Grčki brodovi izgrađeni u VI. stoljeću pr. Kr. imali su jarbol, deblenjak i jedro, a brodovi mlađe generacije veliki jarbol, deblenjak, mali jarbol i mali deblenjak, jedna velika i jedna mala jedra. Na krmi broda nalazili su se kipovi. Deblenjak je bio od jednoga ili od dva čvrsto vezana komada, a jedra su u najstarije doba izradivana od kože, pa od konoplje, potom od vune, te naposljetku od platna. Grci su jako često bojili jedra i to crnom bojom u znak žalosti, odnosno purpurnom bojom koja je označavala prisutnost admirala na brodu. Na vrhu jarbola nalazila se

zastava, a na vrhu admiralskoga broda nalazio se poseban znak.

ILIRSKO GUSARENJE

Iliri su bili ozbiljna pomorska sila, posebice u razdoblju od polovine III. stoljeća do 130. godine pr. Kr. Valja spomenuti ilirskoga kralja Agrona koji je 233. pr. Kr. pokorio sve grčke polise, uključujući i Issu. Nakon njegove smrti 230. pr. Kr. nastavljena je ilirska osvajačka politika, ali je proširena i na gusarenje Jadran-skim morem što je bilo uzrok sukoba s Rimljanima. Temeljni brod ilirske mornarice bio je *liburna*, a dobio je ime po ilirskome plemenu Liburnima. Liburna je bila brod vitkoga trupa, zaoštrenih krajeva te s kljunom ispod vodene linije na pramcu. Veslači liburne nalazili su se u dva reda. Kormilo liburne nalazilo se na boku broda. Jarbol je imao križno jedro. O jarbolu liburne visio je asser, greda okovanih krajeva koja se podizala tijekom ratnoga sukoba te bi se pri mimoilaženju ratnih brodova zajnijala. Tako bi se rušila snast, probijao bok ili

Olympias, izvanredna rekonstrukcija starogrčke trijere koja se nalazi na službenome popisu brodova moderne grčke ratne mornarice. Konstruiranje broda počelo je u svibnju 1985., a završeno je u srpnju 1987. godine. Služio je za ispitivanje plovnih i drugih karakteristika starovjekovnih brodova, a danas je izložak na suhomu doku kod Atene

Iliri su bili ozbiljna pomorska sila, posebice od polovine III. stoljeća do 130. godine pr. Kr.

Ante JELAVIĆ

STARI VIJEK

napadala posada. Liburne su se posebno istaknule u bitki kod Epidamnosa 225. pr. Kr. kad su zaplijenile četiri rimske broda, a veći broj potopile.

RIMLJANI KOPIRAJU GRKE

Rimljani su tijekom Prvoga punskog rata došli do spoznaje o važnosti ratne mornarice. U

tom su ratu (od 264. do 241. pr. Kr.) izgradili 1400 ratnih brodova. Tipove brodova preuzeli su od Grka, a gradili su ih grčki brodograditelji. To su pretežno bile *trireme*, s time da između njih i trijera ne postoji nikakva razlika. Tijekom Prvoga punskog rata Rimljani rade velike rimske kvinkireme nosivosti do 500 tona te s

posadom do 370 ljudi, od kojih je bilo 300 veslača. Specifičnost je tih brodova da su bili opremljeni letećim mostovima. Istaknuli su se posebice u bitki kod Mila 260. pr. Kr. kad su se letećim mostovima zakvačili na kartaški brod i onda se s njegovom posadom borili kao na kopnu. Godine 31. pr. Kr. u bitki kod Ak-

cija dolazi do uporabe broda *liburne* – brze i okretnе jedinice vrlo zgodne za manevriranje pred borbu. Liburne su imale jednak vanjski izgled, ali bilo ih je jednoveslica, dvoveslica, troveslica, pa i peteroveslica.

Najčešći tip liburne bile su troveslice. Liburne su imale velik jarbol u sredini, a na palubi tornjeve koji su skidani kad brod nije bio u borbi. S tih su tornjeva mornari tijekom borbe mogli lakše zasipati svoje neprijatelje strijelama s kućinom umocenom u sumpor. Mornari na liburnama služili su se u sukobima oštrim kosama na dugim motkama. Njima su sjekli prepone koje su držale jarbol i križeve. Liburne su imale privezan čamac koji su tijekom sukoba koristili mornari kako bi na njemu doplovili do neprijateljskoga broda i prerezali užad koja je podržavala kormila. Triremama ili liburnama zapovijedali su *trijerarhi*, a njihovi su pomoćnici bili *secutor* i *adiuctor*.

BOŽANSTVA I ŽIVOTINJE

Sljedeći su tip rimskih ratnih brodova bile *naves actuaries*, brodovi s jednim redom vesala koji su, prema svojem obliku ili broju vesala, imali razne nazive (pentekontos, kerkuks, lembus, asatus, celoks). Postojali su i brodovi *phaselus*, *paro* i *mioparo* koji su u mirnodopsko doba služili za prijevoz putnika, a tijekom rata za prijevoz vojske. Ti su tipovi brodova, dakle, bili preteči današnjih pomoćnih ratnih brodova. *Phaselus* je imao oštar, a *paro* i *mioparo* zakrivljen pramac. Svaka je rimska flota imala i određen broj malih brzih ratnih brodova odnosno izviđačkih čamaca (*scapha exploratoria*). U sastavu rimske ratne mornarice bio je i veći broj teretnih brodova - jedrenjaka prosječne nosivosti od 250 do 1300 tona.

Svaki je rimski ratni brod imao ime koje je bilo napisano na njemu. Brodovi su dobivali imena po božanstvima, životinjama, npr. *Apollo*, *Jupiter*, *Libertas*, *Sol*, *Spes*. ■

Foto: Hellenic Navy

U dva su prethodna broja Hrvatskog vojnika navedeni primjeri manipulacije dijelovima izvora koje je srpski pravni tim prezentirao u procesu pred Međunarodnim sudom pravde (ICJ) u Haagu održanome u ožujku ove godine s ciljem da hrvatsko vodstvo iz 1991. prikaže kao genocidno, a suvremenu Republiku Hrvatsku kao sljednicu Nezavisne Države Hrvatske, odnosno drža-

zločine nad Hrvatima i muslimanima, o čijim razmjerima, uz već spomenuti broj od najmanje 145 masovnih grobnica u Hrvatskoj, svjedoče i ubojstva Bošnjaka muslimana u Bosni i Hercegovini, posebice 1992. u Podrinju i okolini Prijedora te 1995. u Srebrenici.

S obzirom na navedeno ovde i u prethodnome broju Hrvatskoga vojnika, neumjesno je da Hrvatsku za

riješeno i da je Srbija prva zemlja u Europi koja je proglašena slobodnom od Židova ("Judenfrei") (Philip Cohen, *Tajni rat Srbije*).

Dakako, hrvatski pravni tim te podatke nije naveo u svojem izlaganju u Haagu jer događaji iz Drugoga svjetskog rata nisu predmet navedenoga procesa, niti se u ozbiljnim raščlambama smatraju uzrokom rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini

Haagu, potrebno je reći nešto o povijesti toga sudskega procesa. Započela ga je Hrvatska 2. srpnja 1999. kad je Sudu podnijela zahtjev za pokretanje tužbe protiv tadašnje Savezne Republike Jugoslavije zbog povrede odredbi UN-ove Konvencije iz 1948. o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida. Hrvatska je detaljno obrazloženje Tužbe (Memorijal) sudu dostavila 2001., a s obzirom na to da

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ČINJENICA KRIVOTVOREN

vu nastalu na zločinu. No, izvori navedeni u prethodnome broju Hrvatskoga vojnika nedvojbeno pokazuju da uzrok rata u Hrvatskoj 1991. ne treba tražiti u postojanju NDH, nego u kontinuitetu velikosrpske politike, odnosno u sadržaju velikosrpskih projekata i dokumenata nastalih prije 1941. godine i stvaranja NDH.

Osim toga, kontinuitet velikosrpske politike dokumentiran je i izvorima iz 1941. godine, primjerice projektom Homogena Srbija Stevana Moljevića i uputama (Instrukcije) Draže Mihailovića iz prosinca 1941. godine. U skladu s genocidnim namjerama spomenutih autora, četnici su u Drugome svjetskom ratu, a potom 1990-ih u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, počinili masovne

ustaške zločine u NDH kojima se suprotstavio velik broj Hrvata i hrvatskih antifašista i koje je već tada blaženi kardinal Stepinac nazvao najvećom ljagom, a s kojima se suvremena Republika Hrvatska suočila i osudila ih, prozivaju oni koji negiraju postojanje velikosrpske politike te prešućuju djelovanje kvisilinske vlasti u Srbiji tijekom Drugoga svjetskog rata i njezinu suradnju s nacističkom Njemačkom u provedbi zločina nad Židovima. Iako su za istrebljenje Židova u Srbiji najodgovorniji njemački predstavnici vlasti u Srbiji, o toj suradnji i karakteru tadašnje srbijanske vlasti govori podatak da je zapovjednik njemačke civilne uprave za Srbiju Harald Turner u rujnu 1942. objavio da je "židovsko pitanje u Srbiji

početkom 1990-ih. Uzrok je, kako je već navedeno, kontinuitet velikosrpske politike. Jednako tako, zbog toga što je predmet rasprave genocid u Hrvatskoj, u Haagu nije naveden ni podatak da je iz Vojvodine – prema Ustavu SFRJ iz 1974. autonomne pokrajine u Srbiji, a kojoj je srbjanska vlast krajem 1980-ih *de facto* ukinula autonomiju – tijekom 1990-ih protjerano više od 30 000 Hrvata, iako na tome području nije bilo rata. No, i taj podatak govori o karakteru tadašnje srbijanske vlasti i njezinu odnosu prema Hrvatima.

S obzirom na to da se u ovim brojevima Hrvatskoga vojnika komentiraju podaci izneseni u ožujku 2014. tijekom javne ("usmene") rasprave na Međunarodnomu sudu pravde (ICJ) u Palači mira u Den

je Savezna Republika Jugoslavija 2003. promjenila ime u Srbija i Crna Gora, a potom se 2006. raspala na Srbiju i Crnu Goru, Hrvatska se na traženje Suda izjasnila da postupak nastavlja u odnosu na Republiku Srbiju. Spomenutom je Tužbom Republika Hrvatska tražila da Srbija privede pravdi osobe koje su počinile genocidna djela, da dostavi informacije o nestalim osobama, da vrati kulturna dobra odnesena iz Hrvatske te da plati naknadu štete. S obzirom na to da je Srbija prigovorila da Sud nije nadležan za postupanje u tome predmetu, prije rasprave o meritumu, Sud je trebao odlučiti je li nadležan za postupanje. Usmena rasprava o nadležnosti Međunarodnoga suda pravde održana je u Haagu 2008., a Sud je odluču

o nadležnosti, kojom se proglašava nadležnim za Tužbu RH protiv Srbije (što govori u prilog zaključku da rat u Republici Hrvatskoj nije bio građanski), objavio 18. studenoga 2008. (na 17. obljetnicu srpske okupacije Vukovara). Prije zakazivanja usmene rasprave uslijedilo je podnošenje dodatnih pismenih podnesaka. Tako je Srbija u siječnju 2010. Sudu dostavila podnesak (Protumemorijal), koji je obuhvatilo odgovor na hrvatski Memorijal, ali i protutužbu Srbije protiv

ne samo zbog toga što pravo i pravda nisu uvijek isto. Naiime, zbog svojih posebnosti, metodologija korištenja izvora i način donošenja zaključaka u pravnome procesu nisu uvijek jednaki kao u povjesnoj znanosti pa se može dogoditi da neke činjenice iz materijala prezentiranoga na sudu ne dođu do izražaja. Primjerice, zbog pitanja nadležnosti suda ili odgovornosti za počinjeno nedjelo prije nekoga određenoga datuma, u ovome postupku riječ je o 27. travnja 1992. i progla-

nić u svojem komentaru početka suđenja: "Hrvatska je u Haag došla prikazati činjenice i prepustiti sudu da doneše odluku. Nitko iz Hrvatske nije prešao u Srbiju da bi tamo počinio bilo što, nego je bilo upravo suprotno. Svi znamo da je Srbija time rukovodila i smatramo kako je ovo bio zadnji forum gdje su se te stvari mogle iznijeti. Očekivanja su, znači, već ispunjena kroz to."

Pravna zastupnica hrvatske strane Vesna Crnić Grotić istaknula je da je Hrvatska

JNA nije osuđen za taj zločin. Nitko ozbiljan ne može povjerovati da je za razaranje Vukovara i zločine nad njegovim stanovnicima odgovoran samo Goran Hadžić kako sugeriraju dosadašnji postupci spomenutoga suda. Nasuprot tome, odgovornost JNA i njegovih zapovjednika potvrđuje dokument u kojem se navodi da je savezni sekretar za narodnu odbranu i načelnik štaba Vrhovne komande general JNA Veljko Kadijević 19. studenoga 1991. pohvalio zapovjednike operacije JNA

MA PROTIV JA POVIJESTI

(VI. DIO)

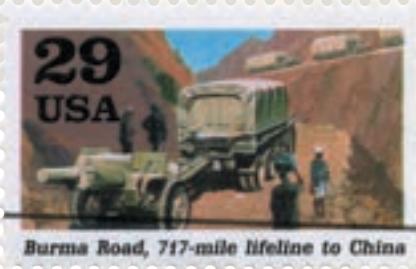
Hrvatske. Potom je u prosincu 2010. Hrvatska dostavila Sudu odgovor (Reply) na Protumemorijal Srbije, u kojem je objedinjen hrvatski odgovor na odgovor Republike Srbije na hrvatski Memorijal i hrvatski odgovor na Protutužbu Republike Srbije. Republika Srbija je u studenome 2011. Sudu dostavila svoj protuodgovor (Rejoinder) na podnesak Republike Hrvatske. Zadnji je pismeni podnesak (Additional pleading) Republika Hrvatska dostavila Sudu u kolovozu 2012., odgovorivši tako još jednom na protutužbu Republike Srbije. Procesi pred Međunarodnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Haagu pokazuju da je nezahvalno prognozirati rezultat suđenja i u procesu pred Međunarodnim sudom pravde,

šenju Savezne Republike Jugoslavije. No, činjenica jest da je uglavnom isto vodstvo provodilo politiku – i tijekom druge polovice 1991. u SFRJ i od 27. travnja 1992. u SRJ, kao što je i činjenica da je Vojska Jugoslavije koristila jednaku vojnu opremu, oružanje, objekte kao i JNA. Dakle, promjenom naziva u praksi, tj. na terenu, nije se ništa promijenilo, promjene su bile samo formalne naredi. Naravno, vidjet će se kako će to protumačiti suci. Bez obzira na ishod procesa između Hrvatske i Srbije pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu, njegova je važnost u tome što su otvorena neka pitanja o kojima dosad nije raspravljanu na međunarodnim sudovima. Na to je upozorio i ministar pravosuda RH Orsat Milje-

podignula tužbu u vrijeme kad je u Srbiji još uvijek bio na vlasti Slobodan Milošević (koji je završio u zatvoru s optužbom za genocid u BiH, no presudu nije doživio) te da je Hrvatskoj kao jedino sredstvo za pravdu ostao taj sud jer žrtve dosad nisu imale priliku nastupiti na bilo kakvom međunarodnom forumu i reći što se zapravo dogodilo u Hrvatskoj. Dakle, taj proces bio je i prilika da se na neki način isprave nedostaci u radu Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Haagu koji se također bavio događajima iz 1990. na području bivše Jugoslavije. Primjerice, ignoriranje i prešućivanje odgovornosti vodstva JNA za razaranje Vukovara i ubijanje njegovih stanovnika jer nitko od najviših dužnosnika

u Slavoniji koja je rezultirala okupacijom Vukovara: zapovjednika 1. vojne oblasti general potpukovnika Životu Panića, zapovjednika OG Sjever general majora Andriju Biorčevića, zapovjednika OG Jug pukovnika Milu Mrkšića, zapovjednika 1. vazduhoplovног korpusa pukovnika Branislava Petkovića i zapovjednika protuzračne obrane pukovnika Branislava Petrovića. Neki od njih odmah su, ili ubrzo potom, unaprijedeni u više činove: Životu Paniću dodijeljen je čin general pukovnika, Mili Mrkšiću general majora, Veselinu Šljivančaninu i Borivoju Tešiću potpukovnika, Miroslavu Radiću kapetana. Svaki je od spomenutih zapovjednika JNA imao svoj udjel u razaranju i okupaciji Vukovara...

Obnova razrušene burmanske ceste
(engl. Burma Road) 1943. godine.
Duga je 717 milja, a Kina se njom
povezala sa savezničkim snagama

FILATELIJA

Novozelandska inženjerija u Francuskoj tijekom Prvoga svjetskog rata

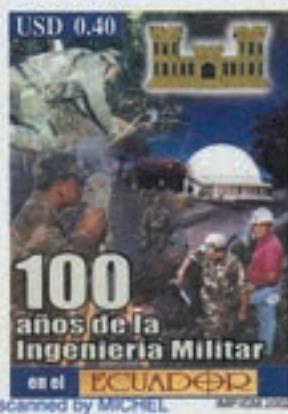
MARKE I VOJNO GRADITELJSTVO

Filatelisti čija je specijalnost vojna tematika znaju da je inženjerija, rod vojske manje poznat javnosti, vrlo dobro zastupljena na minijaturnim umjetničkim djelima. Na takvim markama i popratnim izdanjima koja se javljaju već početkom XX. stoljeća prikazani su davnji motivi iz područja vojnoga graditeljstva

Ivo AŠČIĆ

Inženjerija se kao dio oružanih snaga bavi projektiranjem i izgradnjom vojnih građevina te njihovim upravljanjem i održavanjem.

Izgradnju su na području staroga Egipta i Asirije vodili vještigraditelji još u II. tisućljeću prije Krista. Specijalizirani vojni inženjeri bili su poznati već u srednjem vijeku. Tijekom Rimskoga Carstva izgrađene su tisuće kilometara cesta, kao i cestovnih objekata poput mostova i tunela, prije svega radi bržega prijevoza vojnika, opreme i hrane. Pojavom baruta, od XIV. stoljeća počeo je razvoj topništva, a radi zaštite od njega i razvoj inženjerije. Osiguranje pokretljivosti i protupokretljivosti oružanih snaga jedna je od temeljnih zadaća inženjeri-

Stota obljetnica ekvadorske Vojne akademije za inženjeriju

skih postrojbi koje su u svojoj povijesti neprocjenjivo pridonijele tijekom ratova i humanitarnih misija. Namjena toga roda vojske je borbeni ili neborbeni potporu drugim granama i rodovima (npr. pješačtvu) provedbom složenijih tehničkih rada, kao što je izgradnja putova i mostova (pontonska i putna inženjerija), izrada minsko-eksplozivnih i drugih zapreka te njihovo uklanjanje (pionirska inženjerija), izgradnja složenih fortifikacijskih objekata, kao što su rovovi, nasipi, utvrde (inženjerija za utvrđivanje); maskiranje objekata (maskirna inženjerija). U nekim vojskama postoje i druge vrste inženjerije poput aerodomske, graditeljske, željezničke ili pak geodetske koja se bavi proizvodnjom i distribucijom zemljopisnih karata i drugih kartografskih proizvoda. Velik se značaj inženjerije Oružanih sna-

ga Republike Hrvatske u Domovinskom ratu i poslije njega ogleda u izgradnji i osposobljavanju cestovne infrastrukture, ali i u razminiranju oslobođenih vojarni i uklanjanju minskih polja.

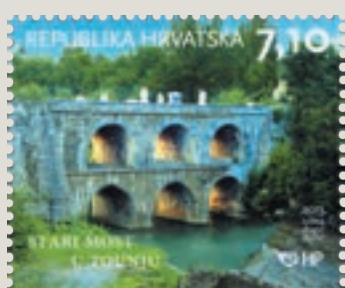
Neki su od motiva na markama koji prikazuju inženjerijske postrojbe i njihove pripadnike, opremu i strojeve te izgrađene infrastrukturne objekte: brigadni general George Washington Goethals – glavni inženjer u gradnji Panamskoga kanala (Američka eksteritorijalna zona Panamski kanal, 1934.), izgradnja rovova (Francuska, 1937.), kraljevske postrojbe inženjerije (Gibraltar, 1972., Falklandski otoci, 1987., Kiribati, 2007.), pontonirci (Norveška, 1988.), 350 godina vojne inženjerije (Portugal, 1988.), rovokopač (Urugvaj, 1990.), general Joseph Stilwell – zasluge za uređenje ceste u jugoistočnoj Aziji tijekom Drugoga svjetskog rata (SAD, 2000.), vojna akademija za inženjeriju Pune (Indija, 2003.), dvjestota obljetnica Vojne akademije za inženjeriju (Španjolska, 2003.), fortifikacijski objekt Sv. Angelo (Malta, 2003.).

TOUNJSKI MOST

Brojni su građani širom svijeta i ove godine imali svoje favorite i odabrali najljepše izdanje hrvatskih poštanskih maraka iz 2013. godine. Od 40 izdanja tiskanih 2013. najveći je broj glasova pripao prigodnom bloku Mostovi i vijadukti. Blok je osvojio 22 posto svih ukupno pristiglih glasova, a sastoji se od dvije marke: Stari most u Tounju i Željeznički most u Zagrebu. Posebice je zanimljiv kameni most u Tounju izgrađen 1775. na Jozefinskoj cesti koji su radile inženjerijske vojne postrojbe.

Prema sačuvanim izvornim nacrtima te kasnijim fotografijama, vidljivo je da su na

prvome dijelu mosta sa svake strane bila postavljena po četiri kipa. Iznad stupova bili su veliki kipovi rimskih vojnika. S objiju strana mosta na ogradama su se nalazile ploče s natpisima. Na prvoj ploči, od bijelog vapnenca, bio je natpis na latinskom jeziku: "U spomen napornu putu kojim je godine 1775. u svibnju rimske car Josip II., otac domovine, prvi došao i višnjom voljom naredio da se nov put izgradi pod vodstvom presretog izvođača pukovnika Struppija." Na drugoj ploči, od tamnoga vapnenca, nalazio se latinski tekst: "Ferdinand I., imperator Austrije, pobožni, sretni, uzvišeni, mostu od božanskoga Josipa II., rimskoga imperatora, podignutom među strmim obalamu, nadogradio je novi lakši prilaz i čitavu cestu obnovio 1836. po Kajetanu Knežiću, vrhovnom zapovjedniku graničara." Pješačke staze široke su 0,9 m, a gornji kat visok je 5,6 m. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata bio je srušen veći dio gornjega kata mosta. Godine 1956. u Zavodu za drvene i masivne mostove Tehničkoga fakulteta u Zagrebu izrađen je tehnički elaborat za obnovu mosta u njegovu izvornome obliku. ■

Most na rijeci Tounjčici izgradile su inženjerijske vojne postrojbe u drugoj polovini XVIII. stoljeća

Kraljevske postrojbe inženjerije s kraja XIX. stoljeća na marki Alderneya

Zastava 121. domobranske pukovnije - Nova Gradiška

Posebna položajna zastava postoji za admirala Beneluksa, zapovjednika zajedničkih belgijskih i nizozemskih pomorskih snaga (Luksemburg bez ratne mornarice sudjeluje finansijskom potporom), kad su takve snage upućene u humanitarne misije

VOJNOPOMORSKE ZASTAVE BELGIJE

dr. sc. Željko HEIMER

Ratni brodovi pomorske komponente Oružanih snaga Kraljevine Belgije na krmu ističu posebnu nacionalnu zastavu – bijele boje s trobojnim crveno-žuto-crnim kosim križem s crnim okrunjenim ukrištenim topovima u gornjem i sidrom u donjem polju. Takva posebna zastava za Ratnu mornaricu uspostavljena je 1950. godine. Pramčana zastava nacionalna je trobojnica u kvadratnom obliku, a plamenac zapovjednika ratnoga broda pravokutni je plamenac trokutastoga izreza u obliku lastina repa, okomito podijeljen u nacionalnim bojama. Zastave admirala pravokutne su plave zastave s bijelim peterokrakim zvjezdicama u ugлу, jednom za admirala flotile (komodor), dvjema za admirala divizije (kontraadmiral) i trima za viceadmirala. Admiral koji je zapovjednik Ratne mornarice uz zvjezdice koje odgovaraju njegovu činu ima u suprotnome uglu i bijelo sidro (trenutačno je to admiral flotile Michel Hofman), a jednaku zastavu s odgovarajućim brojem zvjezdica (odnosno bez zvjezdica ako nema admiralski čin) ističe i zapovjednik pomorskih operacija. Zapovjednici pomorskih postrojbi ističu trokutaste plamence: zapovjednik grupe plavi, flotide bijeli, odreda žuti i divizijuna zeleni plamenac s crnim sidrom (osim za zapovjednika grupe gdje je ono bijelo).

Vojni biskup ima kvadratnu položajnu zastavu u nacionalnim bojama s purpurnim latinskim križem u sredini. Posebna položajna zastava postoji za admirala Beneluksa, zapovjednika zajedničkih belgijskih i nizozemskih pomorskih snaga (Luksemburg bez ratne mornarice sudjeluje finansijskom potporom), kad su takve snage upućene u humanitarne misije. Zastava je pravokutna, okomito razdijeljena. U prvoj je polju nizozemska trobojnica s okrunjenim zlatnim sidrom, a u drugome belgijska vojnopomorska krmena zastava.

Zastave pomorske komponente Oružanih snaga Kraljevine Belgije: slijeva na-desno, prvi red: krmena vojnopomorska zastava, kraljevski standard, zastava ministra obrane; drugi red: plamenac zapovjednika ratnoga broda; treći red: pramčana vojnopomorska zastava, kao i zastava ministara članova vlade i veleposlanika, zastava drugih visokih diplomatsko-konzularnih predstavnika, zastava vojnoga biskupa, zastava admirala Beneluksa; četvrti red: plamenci zapovjednika grupe, flotide, odreda i divizijuna; peti red: zastava viceadmirala, admirala divizije, admirala flotide i zapovjednika Ratne mornarice

Visoki civilni dužnosnici na ratnim brodovima imaju pravo na rangovne zastave. Ministri vlade i veleposlanici na kvadratnu zastavu nacionalnih boja, a ostali visoki diplomatsko-konzularni dužnosnici na takvu zastavu s crnom krunom u sredini. Ministar obrane ima pravokutnu zastavu nacionalnih boja s kremenom zastavom u ugлу. Belgijski kralj ističe svoju zastavu – kvadratnu zastavu ljubičasto-crvene boje (tzv. mak crvena) s malim državnim grbom

(okrunjeni crni štit sa zlatnim lavom crvenoga jezika i kandži) i s okrunjenim monogramom kralja u četirima uglovima (danas PF). Pripadnici kraljevskoga doma imaju jednake zastave sa svojim monogramima u uglovima.

Na novogradiškome je području u rujnu 1991. ustrojena 121. brigada HV "R" – Nova Gradiška koja je mobilizirana 1. listopada iste godine. Borben je djelovanja tijekom Domovinskog rata izvodila na Slavonskome i Posavskome

bojištu. Od sredine 1994. godine djeluje kao 121. domobranska pukovnija. Prvi zapovjednik postrojbe bio je brigadir Josip Mikšić.

Zastava Brigade nije zabilježena, ali već su tijekom 1991. izrađivane bijele trokutaste i peterokutne zastavice sa znakom prema dizajnu akademskoga slikara Željka Subića. Prikazuju crvenim obrubljenje žute zrake (eksploziju) oko stiliziranoga bijelog natpisa crvenoga sjenčenja "121. BRIGADA NOVA GRADISKA" iznad grba Republike Hrvatske. Preustrojem u domobransku pukovniju promijenjena je stilizacija znaka, no zadržana je temeljna simbolika: narančasti i žuti prikaz eksplozije s brojem "121" nalazi se u središtu zlatno-žutoga pleternog ovala tipičnoga za domobranske postrojbe Oružanih snaga Republike Hrvatske. Iznad eksplozije je hrvatski grb, a ispod nje na bijeloj vrpcu trobojnih krajeva crni natpis "NOVA GRADISKA". Ispod natpisa su bijeli inicijali "HV". Zastava je vjerojatno izradena 1995. godine tehnikom kvalitetne aplikacije, na crnome platnu veličine 90 × 195 cm, posuvraćenoga rukava i sa zlatnim pozamanterski resama s trima rubovima oko četiri centimetra duljine. Čuva se u zbirci zastava Glavnoga stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Zastava temeljena na dizajnu zastavica iz 1991., veličine 100 × 200 cm, izrađena je tehnikom digitalnoga tiska 2006. godine u više primjeraka od kojih se po jedan čuva u zbirci Glavnoga stožera i u Vojnom muzeju. Jedna je od rijetkih netipičnih zastava izrađenih tom prilikom i stoga vrlo prepoznatljiva. ■

Dodatacne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastave, kao i ispravi i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

Nvidijina grafička kartica GTX TITAN Z

Nedavno je započela prodaja Nvidijine grafičke kartice TITAN Z iako se njezino predstavljanje očekivalo još u travnju. Zalihe su dovoljne tek za SAD što sugerira moguće probleme u proizvodnji. "GTX TITAN Z najbrža je i najnaprednija grafička kartica koju smo dosad napravili. Remek-djelo tehnike, dizajnirano za postizanje rekordnih perfor-

mansi, ima 12 gigabajta memorije brzine, sedam Gbps, 12-fazno napajanje s balansiranjem dinamičke snage, podršku za dvostruku preciznost u punoj brzini, 5760 CUDA jezgri, kao i dva GK110 GTX TITAN Black GPU-a za moćnu 3840 x 2160 rezoluciju," stoji u službenome priopćenju. Nvmidia se, za razliku od AMD-a, odlučila za

zračno hlađenje i istaknula: "Zahvaljujući nadmašnoj energetskoj efikasnosti Keplerove arhitekture, GTX TITAN Z može postići iznimne performanse uz jednostavno i pouzdano riješeno zračno hlađenje." Kartica će pronaći svoje mjesto i u vrhunskim profesionalnim i u istraživačkim računalima, a prodaje se po cijeni od tri tisuće dolara.

Vodeći se novim trendovima na tržištu monitora, s većim formatima zaslona i visokom rezolucijom, AOC je lansirao 28-inčni monitor (71,1 cm) s nevjerljivo visokom Ultra HD rezolucijom od 3840 x 2160 piksela pri brzini osvježavanja od 60 Hz.

Uključujući DisplayPort, HDMI (MHL) i USB 3.0 priključke, taj je sofisticirani uređaj ergonomski prilagođen korisnicima i podjed-

Vrhunski profesionalni monitor iz AOC-a

nako zadovoljava visoke standarde stručnjaka i zahtjevnih privatnih korisnika. CAD / CAM stručnjake, arhitekte, inženjere i privatne korisnike razveselit će iznimno detaljna slika koju omogućuje TN tehnologija. Zahvaljujući Real 8-bitnoj i FRC tehnologiji može prikazati više od milijardu boja, a uz Ultra HD rezoluciju (3840 x 2160), više od 8 290 000 piksela prikazuje u omjeru 16 : 9 što iznosi četiri puta veću količinu piksela u odnosu na Full HD zaslon. Može se očekivati i 4K rezolucija s brzinom osvježavanja od 60 Hz te mogućnost gledanja brzih videoisječaka ili uživanje u dinamičnim igra-

ma zahvaljujući odzivu piksela od samo 1 ms. Zahvaljujući svjetlini od 300 cd/m², dobro je prilagođen radnim mjestima s jarkim svjetлом, a funkcije *slika u slici* i *slikom po slici* omogućuju istodobno gledanje slika iz različitih izvora signala (*Blue-ray* uređaji ili računala s 4K rezolucijom). Klasično je dizajniran, s crnom površinom fine teksture. Radi ergonomski fleksibilnosti i maksimalno smanjenoga naprezanja očiju i kralježnice, okvir omogućuje pametno upravljanje kabellima, funkcije poput zakretanja i rotiranja od 90 stupnjeva te prilagodbu visine od 130 mm. Može

se povezivati preko DisplayPort, HDMI, DVI i D-Sub priključaka, a nisu zaboravljeni ni ljubitelji Androida s obzirom na to da HDMI priključak nudi MHL (*Mobile High-Definition Link*) povezivanje čime se na velikome zaslonu izravno prikazuje slika s pametnih telefona i tableta. Monitor ima četiri USB priključka, svaki od 2.0 i 3.0, kao i niz integriranih 3 W zvučnika, a može se jednostavno montirati na VESA-ine kompatibilne police i zidne nosače. Kao i za ostale monitore, AOC daje tri godine jamstva, a novi je model dostupan kod distributera po cijeni od 4949 kuna.

LG službeno najavio model G3

LG je predstavio nasljednika prošlogodišnjeg modela G2 u obliku 5,5-inčnoga LG G3. Novi telefon ima ugrađen Quad HD ekran razlučivosti 2460 x 1440 538 ppi i 13 MP stražnju kameru sa sustavom laserskoga autofokusa. Performanse su slučajno procurile u javnost prije službenoga predstavljanja. Bez obzira na to, G3 je dotjerao metalik dizajn iznimno tankom prednjom maskom. Koristi standardni Android KitKat, ali postojat će i opcija Googleova operativnoga sustava s vlastitim prilagođenim sučeljem za koje LG tvrdi da će biti pristupačnije i jednostavnije. Model LG G3 konkurenca je

modelu HTC One M8 i Samsung Galaxy S5. Navedeni laserski autofokus radi kroz jedinicu laserske detekcije na stražnjoj strani telefona koji koristi robotsku tehnologiju za mjerjenje udaljenosti. Radi tako da mjeri vrijeme potrebno laseru da prođe od kamere do objekta i natrag. Dual LED bljeskalica ima mogućnosti promjene bjeline i ISO osjetljivosti. Unatoč informaciji da će novi LG G3 imati tri gigabajta RAM-a i procesor Snapdragon 805, bit će opremljen standardnim Snapdragon 801 čipom i s dva gigabajta RAM-a. Cijena je još uvijek nepoznata, ali bit će u rangu navedenih konkurenata.

Pripremio Ivan HORVAT

Novi SSD diskovi za Macove

Tvrtka OWC (Other World Computing) predstavila je nove modele Solid State diskova (SSD) namijenjenih MacBook Air (2010. - 2012.) i MacBook Pro Retina (2012. - 2013.) prijenosnicima. Novi Aura i Aura Pro SSD-ovi omogućuju do 5,8 puta bolje performanse i do osam puta više podatkovnoga prostora u odnosu na diskove koji su originalno isporučeni uz te prijenosnike. Vlasnici MacBook Aira mogu birati

između ukupno tri nova modela koji dolaze u kapacitetima od 120, 240 i 480 GB, dok u vlasnicima MacBook Pro Retina prijenosnika namijenjena dva modela kapaciteta 240 i 480 GB. Najjeftiniji SSD u ponudi je onaj s najmanje prostora – 120 GB (MacBook Air) i stoji 95 dolara, a modeli MacBook Air i MacBook Pro Retina kapaciteta 240 i 480 GB stoe 159 odnosno 299 dolara. Ako ste zadovoljni uku-

pnim kapacitetom svojih prijenosnika, ali želite imati dodatni prostor za povremeno korištenje, spomenute SSD-ove možete naručiti u Envoy Bundle paketu (eksterno kućište), što će vas stajati dodatnih 25 do 30 dolara za MacBook Air, odnosno dodatnih 40 dolara za MacBook Pro Retina prijenosnik. Tvrtka OWC daje na Aura i Aura Pro SSD-ove trogodišnje jamstvo.

Praktični, ali ozbiljni Canonovi skeneri

Uređaji imageFormula P-215II, DR-C225, DR-C225W i DR-M160II nude, tvrde u Canonu, poboljšano rukovanje papirom, obradu slike i povezanost s uslugama u Cloudu. Prijenosni skener imageFormula P-215II skenira do 30 slika u minuti, ima automatski ulagač dokumentata kapaciteta 20 stranica i napaja se preko USB-a. Uključuje nove inačice programske opreme Capture-OnTouch i CaptureOnTouch Lite te ažurirani softver BizCard (Windows i Mac), PaperPort (Windows) i PageManager (Mac). Poboljšana obrada slike uključuje uklanjanje sjena, način skeniranja fotografija te ispravljanje slika skeniranih pod kutom. Uređaj DR-C225W opremljen Wi-Fi vezom nudi poboljšanu brzinu bežičnoga skeniranja na mobilne uređaje i računala (do 50 slika u minuti), što omogućuje visoku razinu produktivnosti skeniranja.

Modeli DR-C225 i DR-C225W podržavaju Windowsove i Macove platforme te dolaze s najnovijim inačicama softvera Capture-OnTouch, BizCard, OmniPage, PaperPort i PageManager eCopyPDF Pro. Skener imageFormula DR-M160II skenira do 100 slika u minuti, povećanim brzinama, u boji, pri razlučivosti 300 tpi. Dolazi s nizom novih, poboljšanih značajki za obradu slike, uključujući razdvajanje praznog stranicom te ispravljanje slika skeniranih pod kutom pri čemu se pazi na sadržaj i znakove. Kompatibilan je s Macovom platformom. Najnovija inačica programske opreme CaptureOnTouch, koja dolazi s novim uređajima imageFormula P-215II, DR-C225 i DR-C225W, potpuno je redizajnirana. Novo sučelje s ikonama omogućuje skeniranje dokumenta u tri koraka te naprednije skeniranje. Slika se može obraditi

nakon skeniranja, čime se isključuje ponovljeno skeniranje. Inačica 3 s dodacima za Dropbox, SugarSync i OneDrive omogućuje skeniranje na veći broj servisa u oblaku te istodobno pohranivanje skenirane slike na više mesta. Dolazi ugrađena u prijenosni skener imageFormula P-215II i automatski se pokreće kad se spoji na računalo preko USB veze, bez potrebe za instalacijom dodatnoga softvera ili pogonskih programa (drivera). Novi skeneri bit će dostupni od lipnja 2014.

www.rafmuseum.org.uk

Bezbroj je muzeja u svijetu koje vrijedi posjetiti, ali za letačke entuzijaste Muzej Kraljevskog ratnog zrakoplovstva sigurno zauzima vodeće mjesto na listi želja. Muzej se nalazi na dvije lokacije: u Londonu i u Cosfordu blizu Birminghama. Ako ga ne uspijete posjetiti, web-stranica će vam uvelike uspjeti dočarati o kakvoj je ustanovi riječ. Stranica je lijepo dizajnirana s mnogo sadržaja. Naime, njezina uloga nije samo predstaviti muzej i njegove izloške (što radi vrlo dobro), nego i baviti se i drugim vijestima i sadržajima iz bogate povijesti britanskog ratnog zrakoplovstva. Naravno, veći dio sadržaja otpada na II. svjetski rat i Bitku za Britaniju, kada je RAF zabilježio svoje najteže, ali i najslavnije dane. I nemojte se zadržavati samo na osnovnim stranicama, preko društvenih mreža muzej vam pruža zaista izvanredne multimedijске sadržaje. Zato se pripremite na višednevno surfanje...

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Zamislite koliko je lijepo znati da u svakoj osobi (dakle i u svakome od nas) postoji Božji plan, nacrt dobrote. Nijedan život nije beskoristan zato jer je promišljen, željen i ljubljen od Boga: svatko posjeduje sjeme dobra koje može posijati u ovaj svijet: sjeme jedinstveno, potrebno, neponovljivo

VRIJEME JE CRKVE: A CRKVA SMO MI!

Isus je poslije svoje muke mnogim dokazima pokazao da je živ, četrdeset im se dana ukazivao i govorio o kraljevstvu Božjem. Tih je dana Isus ustanovio Petrovu ulogu, potvrdivši ga vodom i pastirom Crkve slavnim riječima: Šimune, sine Ivanov... pasi jagance moje, pasi ovce moje. Već 2000 godina utješno je za našu vjeru ustvrditi da je Petrovo poslanje i dalje služiti jedinstvu Crkve te biti apostol vjernosti i istine: upravo onako kako je to Krist ustanovio.

Sigurno su dani poslije Uskršnjuća bili izvanredni dani za apostole. Tko zna kolika su pitanja postavljali Isusu. Tko zna kolika je objašnjenja Isus morao davati o misteriju svojega života i o zadaći koju je namijenio Crkvi. Ali, Isus nije odgovorio na sva pitanja apostola. Čovjek ne može težiti tomu da sve zna i sve razumije. U odnosu s Bogom posljednju riječ ima vjera, predanje, poslušnost. Naime, u tih 40 dana, dok je Isus bio s njima, postavili su mu pitanje koje će se u različitim oblicima vraćati u život Crkve: Gospodine, hoćeš li u ovo vrijeme Izraelu opet uspostaviti kraljevstvo? Kada ćeš pokazati svoju svemoć kaznivši nepravednike i nagradivši pravednike? Iza toga pitanja stoji nama svima poznato nestrpljenje, žurba da zaključimo povijest te izravnamo račune, ali postoji i strah od budućnosti... Isus ne odgovara na to pitanje, nego poziva apostole da ne zaborave kako je posljednji korak razuma da prizna postojanje beskonačnih stvari koje ga nadilaze. Evo

Spasenje, kao i sve ono što uzdiže ljudsku prirodu, ne može nego biti plod jedne suradnje. Nerazmerna jesuradnja, u kojoj si ti, o Gospodine, obilno razdijelio gotovo sve, a od nas ne tražiš gotovo ništa. Ali, bez te čestice čovjekova prijateljstva, čak je i tvoja svemoć nemoćna da nas spasi.

G. PAPINI

Zašto svade, srdžbe, neslaganja, odvajanja i ratovi među vama? Zašto razdirati i rastragati udove Kristove, zašto se buniti protiv vlastitoga tijela i doći do te točke ludila da zaboravimo da smo jedni

SV. KLEMENT:

POSLANICA KORINĆANIMA

Još uvijek nisam posjedovao Gospodina mojega Isusa Krista, od poniznog još poniznijeg, niti sam razumio nauk o Njegovoj poniznosti.

SV. AUGUSTIN

njegovih riječi: *Nije vaše znati vremena i zgode koje je Otac podredio svojoj vlasti.*

To jest: sve u svoje vrijeme. Samo Bog poznaje kalendar svijeta. Svijet sigurno ima svoj kraj, stvari sigurno ne mogu trajati vječno, sigurno će sve jednom biti jasnije. Ali kada? To zna jedino Bog jer to ovisi o njegovoj volji. Isus prekida sva nastojanja koja nastoje istražiti budućnost kroz same izmišljotine, pretpostavke i računice kako bi razjasnio trenutak svršetka svijeta. Štoviše, Isus nam daje do znanja da se zbog tih stvari ne trebamo ni brinuti jer su u dobrim rukama: u Božjim rukama. A oko čega se onda trebamo brinuti? Evo Gospodinova odgovora: *Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sici na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.* Uzašaće je početak uzleta vremena Crkve: to je naše vrijeme, vrijeme Crkve. Vrijeme i godine su Božji darovi da bismo živjeli svoj poziv i poslanje, da bismo proširili Radosnu vijest, da bismo svijetu pokazali Krista. Oko toga se trebamo brinuti. *Podignite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju.* To su jasne odredbe koje daju smisao našemu životu. Ali, jesmo li razumjeli da nas vjera poziva na tu odgovornost? Osjećamo li se od Krista pozvanima? Koliko puta smo slični osobama koje čekaju Božje djelovanje, dok Bog očekuje naš odgovor! *Galilejci, što gledate u nebo? Zar je moguće da niste razumjeli da*

je stigao trenutak vašeg djelovanja? Moramo priznati da Kristovo povjerenje u nas postaje ponekad teret za naša slabšna leđa; ponekad ljudska povijest postane preteška, nezahvalna te kršćanin stenje pod njezinim teretom želeti i moleći Kristov povratak... Ali, imajmo vjere! Bog je veći od nas, njegova svemoć je jednaka njegovoj dobroti. Kako u međuvremenu živjeti poziv koji nam je Krist dao? Sveti Pavao kaže: *Zaklinjem vas dakle ja, sužanj u Gospodinu: sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću živite dostoјno poziva kojim ste pozvani!* Podnosite jedni druge u ljubavi; trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira! Svatko je od nas primio Božji poziv: naša je dužnost da ga pokušamo živjeti. Ne zaboravimo da možemo biti sretni jedino u Božjoj volji jer Bog želi naše istinsko dobro. Živeći vjernost vlastitomu pozivu postajemo navjestitelji i svjedoci Isusa Krista. Zamislite koliko je lijepo znati da u svakoj osobi (dakle i u svakome od nas) postoji Božji plan, nacrt dobrote. Nijedan život nije beskoristan zato jer je promišljen, željen i ljubljen od Boga: svatko posjeduje sjeme dobra koje može posijati u ovaj svijet, sjeme jedinstveno, potrebno, neponovljivo. No vlastiti se poziv živi u poniznosti, blagosti i strpljivosti: naime, nadutost ne izgrađuje, ponos razdjeljuje i prouzročuje patnju, sebičnost skriva Boga i odvodi daleko od Njega. Ako želimo surađivati s Bogom, postoji samo jedan put za to: blagost i poniznost kako bismo bili jedno u ljubavi. Tako živeći, bit će nam lijepo hoditi prema Nebu, a kušnje će biti poticaj da gledamo daleko: s onu stranu ovih dana, s onu stranu života.

**POVODOM OBILJEŽAVANJA 23. OBLJETNICE USTROJAVANJA
OSRH ODRŽAN JE PRIGODAN PROGRAM NA ŠPORTSKO-
-REKREATIVNOM CENTRU JARUN U ZAGREBU**

Foto: T. BRANDT

www.hrvatski-vojnik.hr